D. PAVLI EPISTOLA AD COLOSSENSES,

SYRIACE. ITALICE.
EBRAICE. HISPANICE.
GRÆCE. GALLICE.
LATINE. ANGLICE.
GERMANICE. DANICE.
BOHEMICE. POLONICE.

Ex

Disposítione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI.

הַשְּׁלִיחַ אֶל־קוֹלָסִים :

א

פ וְלוֹס שְׁלִיחַ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
בִּחֶפֶץ אֱלֹהִים וְטִימוֹטְאוֹס
הָאָח :

PAVLO Apoſtol de Ieſus el Chriſto por la voluntad de Dios, y el Hermano Thimotheo.

2 לַאֲשֶׁר בְּקוֹלָסִים קְדוֹשִׁים
נֶאֱמָנִים לַאֲחֵינוּ בַּמָּשִׁיחַ :

A los Sanctos y Hermanos fieles en el Chriſto, que eſtan en Coloſſas:

3 חִנָּה לָכֶם וְשָׁלוֹם מֵאֱלֹהִים
אָבִינוּ וַאֲדוֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ
נוֹדֶה לֵאלֹהִים וַלַאֲבִי אֲדֹנֵינוּ
יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ תָּמִיד עֲלֵיכֶם
מִתְפַּלְלִים אֲנַחְנוּ :

Gracia y paz ayays de Dios Padre nueſtro, y del Sennor Ieſus el Chriſto. Hazemos gracias àl Dios y padre del Sennor nueſtro Ieſus el Chriſto, ſiempre orando por voſotros,

4 כִּי־שׁוֹמְעִים אֶת אֱמוּנַתְכֶם
בְּיֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְאֶת־אַהֲבָה אֲשֶׁר
הִיא לְכָל־הַקְּדוֹשִׁים :

Oyendo vueſtra fe en el Chriſto Ieſus, y la Charidad (que teneys) para con todos los Sanctos.

5 בַּעֲבוּר הַשִּׂבְרָה אֲשֶׁר הוּשְׂמָה
לָכֶם בַּשָּׁמַיִם אֲשֶׁר מִלְּפָנִים
שְׁמַעְתֶּם בִּדְבַר אֱמֶת הַבְּשׂוֹרָה :

A cauſa de la eſperança que hos es guardada en los cielos: la qual aueys oydo ya por la palabra verdadera del Euangelio.

ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΚΕΦΑΛ. α'.

Π ΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς.

PAVL Apoſtre de Ieſus Chriſt, par la volonté de Dieu, & le frere Timothee:

2. Τοῖς ἐν κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ.

Aux ſaincts & freres fideles en Chriſt qui ſont en Coloſſes:

3. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι.

Grace vous ſoit & paix de par Dieu noſtre Pere, & de par le Seigneur Ieſus Chriſt, nous rendõs touſiours graces de vous à Dieu, qui eſt le Pere de noſtre Seigneur Ieſus Chriſt, priaus touſiours pour vous:

4. Ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους.

Ayans oui parler de voſtre foy en Ieſus Chriſt, & de la charité que vous auez enuers tous les ſaincts:

5. Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου.

Pour l'eſperance qui vous eſt reſeruee ès cieux, laquelle vous auez ci deuant ouïe par la parole de verité, aſſauoir de l'Euangile.

דַּלָּת קוֹלַסָּיִ ז :

קְבָּלָאוֹן א

פ וָלוֹס שְׁלִיחַ יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא
בְּצָבְיָנֵהּ דַּאלָהָא וְטִמוֹתָאוֹס אָחָא :

PAVLO Apoſtolo di IESV Chriſto, per Volontà di Dio, è Timoteo fratello.

2 לַאיֻלִּין דְּאִית בְּקוֹלַסָּוס
אָחָא קַדַּיְשָׁא וַמְהַיְמְנִיז
בְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא :

Ai Santi è fedeli fratelli in Chriſto, che ſono in Coloſſa.

3 שְׁלָמָא עִמְכוֹן וְטִיבוּתָא
מִן אֱלָהָא אָבוּן מָוְדִינַן
לַאלָהָא אֲבוּהִי דְּמָרַן יֵשׁוּעַ
מְשִׁיחָא בְּכָל זְבַן וּמְצַלֵּינַן
עֲלַיְכוֹן :

Gratia è pace à Voi da Dio Padre noſtro, è dal Signor IESV Chriſto. Noi rendiamo gratie à Dio è Padre del noſtro Signor IESV Chriſto, ſempre che per Voi facciamo oratione.

4 חֲנָא מִן דְּשָׁמְעִין יָת הֵימְנוּתְכוֹן דַּיְיָשׁוּעַ
מְשִׁיחָא וְחוּבְּכוֹן דַּלְוָת
כָּלְהוֹן קַדַּיְשָׁא :

Hauendo Vdito la Voſtra fede in Chriſto IESV, e la Voſtra charità verſo tutti i Santi.

5 מְטוּל סַבְרָא הָוּ דַּגְטִיר
לְכוֹן בְּשְׁמַיָּא הָוּ דְּמִן קַדְמַת
שְׁמַעְתּוּן בְּמִלְּתָא דְקוּשְׁטָא דַּסַּבְרָתָא :

Per la ſperanza che Vè riposta ne cieli: de laquale hauete gia Vdito per la parola de la Verità de l'Euangelio.

AD COLOSSENS.

CAP. I.

PAVLVS Apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater.

Paul an Apostle of Jesus Christ/ by the will of God / and Timotheus our brother.

2. Iis qui sunt Colossis sanctis & fidelibus fratribus in Christo Iesu.

To then/which are at Colosse/Saintes and faithfull breihren in Christ.

3. Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Iesu Christo. Gratias agimus Deo, & Patri Domini nostri Iesu Christi, semper pro vobis orantes.

Grace be with you/and peace from God our Father/and from the Lord Jesus Christ. We giue thankes to God euen the Father of our Lord Jesus Christ/alwayes praying for you.

4. Audientes fidem vestram in Christo Iesu, & dilectionem quam habetis in sanctos omnes.

Since we heard of your faith in Christ Jesus/and of your loue towarde all Saints.

5. Propter spem quæ reposita est vobis in cælis, quam audistis in verbo veritatis Evangelii.

For the hopes sake / which is layed vp for you in heauen / whereof yee haue heard before by the worde of trueth / which is the Gospell.

An die Colosser.

Das I. Capitel.

PAulus ein Apostel Jesu Christi / durch den willen Gottes/vnd Bruder Timotheus.

PAulus/ Jhesu Christi Apostel/formedelst Guds vilie/ oc Timotheus den Broder.

2. Den Heiligen zu Colossen / vnd den glaubigen Brüdern in Christo.

De Hellige i Colossen/ oc de tro Brødre i Christo.

3. Gnade sey mit euch / vnnd friede von Gott vnserm Vater / vnnd dem HERREN Jesu Christo. Wir dancken GOtt vnnd dem Vater vnsers HERRN Jesu Christi/vnnd beten allezeit für euch.

Naade vere met eder oc Fred aff Gud vor Fader/ oc den HERRE Jhesu Christo. Wi tacke Gud oc vor HERRIS Jesu Christi Fader/ oc bede altid for eder.

4. Nach dem wir gehöret haben/ von ewrem Glauben an Christum Jesum / vnnd von der Liebe zu allen Heiligen.

Effter som wi haffue hørt/ aff eders Tro til Christum Jhesum/ oc om eders kærlighed til alle Helligen.

5. Vmb der Hoffnung willen / die euch beygeleget ist im Himmel / von welcher jhr zuvor gehöret habt durch das Wort der Warheit / im Evangelio.

For det Haab skyld/ som eder er bortlagd i Himmelen / Om huilcket i haffue tilforn hørt formedelst Sandheds Ord/ vdi Euangelio.

K Kolocenskym.

Kapitola I.

PAwel Aposstol Krysta Gežijsse/skrz wuoli Božij/ a Tymotheus Bratr:

PAwel Apostol Jezu Krysthá przez wola Boża/y Tymotheusz brát.

2. Tiem ktekijž gsau w Městě Kolossys Swatým a wěrným Bratkijm w Krystu Gežijssy.

Tym ktorzy sa w Kološiech świetym y wiernym brátom w Krystusie.

3. Milost wám a pokog od Boha Otce nasseho/ a Pána Gežijsse Krysta. Děkugeme Bohu a Otcy Pána nasseho Gežisse Krysta/ wždycky za wás modlěce se:

Láská niech wam bedžie y pokoy od Bogá Oycá naszego/ y od Páná Jezu Krystá. Dziekuiemu Bogu y Oycu Páná nászego Jezu Krystá záwsze záwás sie modlac.

4. Slyssýce o Wijke wassý w Krystu Gežijssy/ a o Milowánij/ kterěž máte ke wssem Swatým.

Vslyszawszy wiáre wásze w Krysthusie Jezusie/ y milosć przećiwko wszem świetym.

5. Pro naděgi/ kteráž složena gest wám w Nebesých/ o kterěž gste giž slysseli w Slowu prawdy Ewangelium.

Dla nádzieie wam odložoney w nie bie ktoraśćie przed thym slyszeli/ przez prawdziwe słowo Ewánieliey.

א

ו הֵי דְּאִתְפַּרְסַת לְכוֹן אֵיךְ דְּאַף לְכָלְהוּ עָלְמָא וְרָבְיָא וְיַהֲבָא פֵּארָא אֵיכַּנָּא דְּאַף בְּכוֹן מִן יוֹמָא דִּשְׁמַעְתּוּן וְאִשְׁתַּדַּעְתּוּן טַיְבוּתָהּ דְּאַלָהָא בְּקוּשְׁטָא׃

Che è peruenuto à Voi, si come ancora è per tutto'l mondo, e fa fruttificando, come fa etiandio in Voi, dal giorno che Voi udiste è conosceste la gratia di Dio in verità.

ז אֵיךְ מָא דִּילָפְתּוּן מִן אֶפַּפְרָא בְּנָתָן חַבִּיבָא דְּהוּ אִיתְוְהִי חֶלָפַיְכוּן מְשַׁמְּשָׁנָא דְּמְהֵימָנָא דְּמְשִׁיחָא׃

Si come ancor imparaste da Epafra nostro diletto conseruo, il quale è fedel ministro di Christo per Voi.

ח וְהוּ אַוְדָעַן חוּבְּכוֹן דְּבְרוּחָא׃

Et hacci ancor manifestata la Vostra charità in spirito.

ט מְטוּל הָנָא אַף חָנָן מִן יוֹמָא דִּשְׁמַעְנָן לָא שְׁלַיְנָן לְמִצְלֵי עֲלַיְכוּן וְלְמִשְׁאַל דְּתְתְמְלוּן יְדַעְתָּא דְּצֶבְיָנֵהּ דְּאַלָהָא בְּכָל חָכְמָא וְבָּכָל סוּכָל דְּרוּחָ׃

Per questo noi ancora dal dì che l'habbiamo vdito, non cessiamo di pregar per Voi, e domandare à Dio che Voi siate ripieni de la cognitione de la sua Volontà in ogni sapientia e prudentia spirituale.

י דְּתְהַלְכוּן אֵיךְ דְּוָדֵק וְתִשְׁפְּרוּן לַאלָהָא בְּכָלְהוּן עֲבָדִין טָבִין וְתִתְלוּן בְּאַרְעָא וְתִרְבוּן בִּידַעְתָּא דְּאַלָהָא׃

Accioche Voi caminiate degnamente secondo'l Signore, in tutto quel che gli piace, fruttificando in ogni opera buona, e crescendo ne la cognition di Dio.

א

ו אֲשֶׁר בָּאָה אֲלֵיכֶם כְּמוֹ גַם בְּכָל־הָאָרֶץ וְעוֹשָׂה פְרִיָה כְמוֹ גַם בָּכֶם מִיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם וידעתם [וַיִּדַּעְתֶּם] אֶת חֶסֶד אֱלֹהִים בֶּאֱמֶת׃

Elqual ha llegado haſta voſotros, como (eſta) por todo el mundo y fructifica, (y crece,) como tambien en voſotros, desde el dia que oyſtes y conociſtes la gracia de Dios (con verdad.)

ז כְּמוֹ אֲשֶׁר לְמַדְתֶּם מֵאַפַפְרָא יְדִידֵנוּ חֲבֵר עֲבוֹדָתֵנוּ אֲשֶׁר הוּא נֶאֱמָן עֲלֵיכֶם מְשָׁרֵת הַמְּשִׁיחַ׃

Como lo aueys aprendido de Epaphra conſieruo amado nueſtro, el qual es vueſtro fiel Miniſtro del Chriſto Ieſus.

ח אֲשֶׁר גַּם הוֹדִיעָנוּ אֶת־אַהֲבָתְכֶם בְּרוּחַ׃

Elqual tambien nos ha declarado vueſtra charidad en el Eſpiritu.

ט עַל־כֵּן גַּם אֲנַחְנוּ מִיּוֹם אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ לֹא נָרְפִּים אֲנַחְנוּ לְהִתְפַּלֵל עֲלֵיכֶם וְלִשְׁאוֹל אֲשֶׁר תִּמָּלְאוּ בְּדַעַת וְצוֹנוֹ בְּכָל־חָכְמָה וּבִינַת הָרוּחַ׃

Por loqual tambien noſotros deſde el dia que lo oymos, no ceſſamos de orar por voſotros, y pedir à Dios que ſeays llenos de todo conocimienro de ſu voluntad, en toda ſabiduria y entendimiento eſpiritual.

י לְהִתְהַלֵּךְ אֶת־יְהוָה בְּרָצוֹן בְּכָל חֵפֶץ בְּכָל מַעֲשֶׂה טוֹב לַעֲשׂוֹת פְּרִי־לָכֶם וְלִרְבּוֹת בְּדַעַת אֱלֹהִים׃

Para que andeys como es digno del Sennor, agradando le en todo, fructificando en todas buenas obras, y creciendo en conocimiento de Dios.

α.

6. Τῷ παρόντι εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστι καρποφορούμενον, καὶ αὐξανόμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ.

Qui eſt paruenu à vous, comme auſſi il eſt par tout le monde, & fructifie ainſi comme en vous, depuis le iour que vous auez oui & cognu la grace de Dieu en verité.

7. Καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς, ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ.

Comme auſſi vous auez apprins d'Epaphras noſtre cher compagnon de ſeruice, qui eſt fidele miniſtre de Chriſt pour vous:

8. Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

Lequel auſſi nous a declaré voſtre charité qu'auez en l'Eſprit:

9. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ.

Et pourtant nous auſſi dés le iour que nous auons entendu cela, ne ceſſõs de prier pour vous, & demander que vous ſoyez remplis de la cognoiſſance de la volonté d'icelui en toute ſapience & intelligence ſpirituelle:

10. Περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες, καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ.

Afin que vous cheminiez dignement comme il eſt ſeant ſelon le Seigneur, en lui plaiſant entierement, fructifians en toute bonne œuure, & croiſſans en cognoiſſance de Dieu:

CAP. I.

6. Quod pervênit ad vos, sicut & in universo mundo est, & fructificat, & crescit sicut in vobis, ex ea die qua audistis & cognovistis gratiam Dei in veritate.

Which is come vnto you / euen as it is vnto all the worlde / and is fruitefull / as it is also among you / from the day that ye heard / & truely knew the grace of God.

7. Sicut didicistis ab Epaphra charissimo conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi Iesu.

As ye also learned of Epaphras our deare fellow seruant / which is for you a faithfull minister of Christ.

8. Qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in spiritu.

Who hath also declared vnto vs your loue / which ye haue by the Spirit.

9. Ideo & nos ex qua die audivimus, non cessamus pro vobis orantes & postulantes, & impleamini agnitione voluntatis eius, in omni sapientia & intellectu spirituali.

For this cause we also / since the day wee heard of it / ceáse not to pray for you / and to desire y yee might bee fulfilled with knowledge of his will / in all wisedome / and spiritual vnderstanding.

10. Vt ambuletis dignè, Deo per omnia placentes: in omni opere bono fructificantes, & crescentes in scientia Dei.

That yee might walke worthy of the Lorde / and please him in all thinges / being fruitefull in all good workes / and increasing in the knowledge of God.

Das I. Capitel.

6. Das zu euch kommen ist / wie auch in alle Welt / vnd ist fruchtbar / wie auch in euch / von dem tage an / da jrs gehöret habt / vnd erkant die gnade Gottes in der warheit.

Huilcket som er kommet til eder / som oc i den gantske Verden / oc er fructsommeligt / lige som oc i eder / fra den dag / der i det hørde / oc kende Guds Naade i sandhed.

7. Wie jhr denn gelernet habt von Epaphra vnserm lieben Mitdiener / welcher ist ein trewer diener Christi / für euch.

Lige som i oc lærde aff Epaphra vor kære Mettienere / huilcken der er en tro Christi tienere / for eder.

8. Der vns auch eröffnet hat ewer liebe im Geist.

Som ocsaa obenbarede oss eders kærlighed i Aanden.

9. Derhalben auch wir / von dem tage an / da wirs gehöret haben / hören wir nicht auff / für euch zu beten / vnnd bitten / daß jhr erfüllet werdet mit erkenntniß seines willens / in allerley geistlicher Weißheit vnd Verstand.

Der faare lade wi icke aff / at bede for eder / fra den dag / der wi det hørde / oc wi bede / at i kunde opfyldis met hans vilies bekendelse / i allehonde Aandelig Visdom oc Forstand.

10. Daß jhr wandelt wirdiglich dem HERREN / zu allen gefallen / vnd fruchtbar seyt in allen guten wercken / vnd wachset in der erkentniß Gottes.

At i kunde vandre verdelige faar HERREN til al behagelighed / Oc vere fructsommelige i alle gode Gerninger / oc voxe i Guds bekendelse.

Kapitola I.

6. Kterěž gest přisslo k wám / yakož y po wssem Swětě vžitek nese / a roste / yako y mezy wámi / od toho dne / w kterěmž gste slysseli a poznali milost Božij skrze prawdu.

Kthora przyszłá do was iáko y ná wszytek świát / y owoc przynosi / iáko tež v was od thego dniá iákoście prawdziwie vználi łáskę Bożą.

7. Yakož gste se naučili od Epaffry naymilegssýho spolu služebnjka nasseho / kterýž gest wěrný za wás služebnijk Krysta Gežijsse.

Jákoście sie tež náuczyli od Epáfry miłego kthory známi służy / y iest wiernym sługą Krysthusowym zá was.

8. Kterýž také oznámil / nám milowanij wasse w Duchu.

Kthory thež nam oznaymi miłość wásze ktora maćie według duchá.

9. Protož y my od toho dne / yakž gsme to vslysseli nepřestáwáme Modliti se za wás a žádati / abysste bylj naplněni poznánjm wůle geho / we wssý Maudrosti a rozumu Duchownijm.

Dla tego y my od tego dniá iákochmy to vslyszeli / nie przesthawamy zá wás sie wodlić y žadáć / ábyście byli nápełnieni wszelákim vznániem woley iego / z wszeláka madrośćią y rozumieniem duchownym.

10. Abysstě chodili hodně Bohu / we wssem se lijbijce w každěm skutku dobrěm se množijce / a rostauce w vměnij Božijm.

Abyście chodzili iáko Pánu náleży iżbyście sie mu podobáli we wszytkim / wszelákim vczynkiem dobrym / owoc przynoszący rosthąc w vznániu Bożym.

א

11 בְּכָל־כֹּחַ מְאֻמָּצִים כִּגְבוּרַת כְּבוֹדוֹ לְכָל־דּוּמְיָה וַעֲנָוָה עִם שִׂמְחָה׃

Corroborados de toda fortaleza conforme à la potencia de su gloria con toda tolerancia y largura de animo con gozo:

12 וּמוֹדִים לֵאלֹהִים וְלָאָב־ אֲשֶׁר הִשָּׁוָה אוֹתָנוּ לְחֶלֶק נַחֲלַת הַקְּדוֹשִׁים בָּאוֹר׃

Haziendo gracias al padre que nos hizo dignos de participar en la Suerte de los Sanctos en luz:

13 אֲשֶׁר פָּדָה אוֹתָנוּ מִמֶּשְׁלָטוֹן הַחֹשֶׁךְ וַיְשִׁיתֵנוּ בְּמַלְכוּת בְּנוֹ יְדִידוֹ׃

Que nos libro de la poteſtad de las tinieblas y nos traſpaſſó en el Reyno de ſu amado Hijo:

14 אֲשֶׁר בּוֹ יֶשׁ־לָנוּ הַפְּדוּת בְּדָמוֹ וּשְׁאֵת הַחֲטָאִים׃

En el qual tenemos redemcion por ſu ſangre, remiſsion de peccados,

15 שֶׁהוּא צֶלֶם וּדְמוּת אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא נִרְאָה בְּכוֹר כָּל־ הַבְּרִיאָה׃

El qual es la imagen del Dios inuiſible, Primogenito de toda criatura.

16 כִּי־בוֹ נִבְרְאוּ כֻלָּם אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ הַנִּרְאִים וְלֹא נִרְאִים אִם כִּסְאִים אִם אֲדֹנִים אִם מֶשְׁרוֹת וְאִם שִׁלְטֹנוֹת כֻּלָּם בְּיָדוֹ וְאֵלָיו נִבְרָאוּ׃

Porque por el ſon criadas todas las coſas que eſtan en los cielos y que eſtan en la tierra, viſibles y inuiſibles: ſean thronos. ſean ſennorios, ſean principandos ſean poteſtades, todo fue criado por el enel.

17 וְהוּא הָיָה מֵאָז קֶדֶם כָּל־ מִפְעָלִים מֵעוֹלָם וְכָל־דְּבָרִים בּוֹ קָמוּ׃

Y el es antes de todas las coſas: y todas las coſas conſiſten por el.

א

11 וַבְּכָל חֵיל תִּתְחַזְּקוּן אֵיךְ רַבּוּתָא דְּשׁוּבְחֵהּ בְּכָל מְסַיְּבָרְנוּ וּבְמַגְרָת רוּחַ וּבְחַדְוָתָא׃

Fortificati d'ogni forza ſecondo la potentia de la ſua gloria, ad ogni patientia è tolerantia con allegrezza.

12 תַּוְדוּן לַאלָהָא אַבָּא דְּאַשְׁרַיִן לַמְנָתָא דְּיֵרְתוּתָא דְּקַדִּישֵׁא בְּנוּהְרָא׃

Ringratiando il Padre, che ci ha fatti habili ad eſſer partecipi de la ſorte de Santi nel lume.

13 וּפְרָקָן מִן שׁוּלְטָנֵהּ דְּחֶשׁוֹכָא וְאַיְתֵין לְמַלְכוּתָא דִּפְרֵהּ חֲבִיבָא׃

Che ci ha liberati da la poteſta de le tenebre, & haccs trasferiti nel regno del ſuo diletto Figliuolo.

14 דְּהוּ דְבֵהּ אִיתַן לַן פּוּרְקָנָא וְשׁוּבְקָנָא דְּחֲטָיָא (בְּדָמֵהּ׃)

In cui habbiam la redentione per il ſuo ſangue, cioè la rimeſſion de peccati.

15 דְּהוּ דְּהָוֵה דְּמוּתָא דְּאֱלָהָא דְּלָא מִתְחֲזֵי וּבוּכְרָא דְּכָלְהֵין בְּרִיָתָא׃

Ilquale è l'imagine di Dio inuiſibile, primogenito innanzi ad ogni creatura.

16 וּבֵהּ אֶתְבְּרִי כָּל מְדֵם דִּבְשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא כָּל דְּמִתְחֲזֵא וְכָל דְּלָא מִתְחֲזֵא אִן מַוְתָבָא וְאִן מָרְוָתָא וְאִן אַרְכּוֹס וְאִן שׁוּלְטָנֵא כֹּל מְדֵם בְּאִידֵהּ וּבֵהּ אֶתְבְּרִיוּ׃

Perciochè in lui ſono ſtate create tutte le coſe, quelle che ſon ne cieli, e quelle che ſono in terra, le viſibili e l'inuiſibili, ò ſiano Troni, ò Dominationi, ò Principati, ò Poteſta. Tutte le coſe ſon create per lui & à lui.

17 וְהוּא דְּמִן קַדֵּם כֹּל וְכֹל מְדֵם בֵּהּ קָאֲם׃

Et egli è innanzi à tutte le coſe, e tutte conſiſteno in lui.

α.

11. Ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς.

Eſtans fortifiés en toute force ſelon la vertu de ſa gloire, en toute ſouffrance & eſprit patient auec ioye:

12. Εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ, καὶ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα, τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί.

Rendans graces au Pere, qui nous a rendus capables de participer à l'heritage des ſaincts en la lumiere:

13. Ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ.

Lequel nous a deliurés de la puiſſance des tenebres, & nous a tranſportés au royaume de ſon Fils bien aimé:

14. Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν (διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ,) τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν.

En qui nous auons deliurance par ſon ſang, aſſauoir remiſſion des pechés,

15. Ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως.

Lequel eſt l'image de Dieu inuiſible, le premier-né de toute creature.

16. Ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται.

Car par lui ont eſté creées toutes choſes qui ſont ès cieux & qui ſont en la terre viſibles & inuiſibles, ſoit les Thrones, ou les Dominations, ou les Principautés, ou les puiſſances: toutes choſes ſont creées par lui & pour lui.

17. Καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε.

Et icelui eſt deuant toutes choſes, & toutes ſubſiſtent par lui.

CAP. I.

11. In omni virtute confortati ſecũdùm potentiam claritatis eius, in omni patientia&longanimitate cum gaudio.

Strengthened with all might through his glorious power / vnto all patience/and long ſuffring with ioyfulnes.

12. Gratias agentes Deo & Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis ſanctorum, in lumine.

Giuing thankes vnto the Father / wõich hath made vs meete to be partakers of the inheritance of the Saintes in light.

13. Qui eripuit nos de poteſtate tenebrarum, & tranſtulit in regnum filii dilectionis ſuæ.

Who hath deliuered vs from the power of darkenesse / and hath tranſlated vs into the kingdome of his deare Sonne.

14. In quo habemus redemptionem (*per ſanguinem ipſius*,) remiſſionem peccatorum.

In whom we haue redemption through his blood/that is / the forgiuenesse of ſinnes.

15. Qui eſt imago Dei inviſibilis, primogenitus omnis creaturæ.

Who is the image of the inuiſible God/the firſt borne of euery creature.

16. Quoniam in ipſo condita ſunt univerſa in cælis, & in terra, viſibilia & inviſibilia, ſive throni, ſive dominationes, ſive principatus, ſive poteſtates, omnia per ipſum, & in ipſo creata ſunt.

For by him were all thinges created/which are in heauen/ and which are in earth / thinges viſible and inuiſible: whether they bee Thrones / or Dominions/or principalities/or Powers/all things were created by him and for him

17. Et ipſe eſt ante omnes, & omnia in ipſo conſtant.

And hee is before all thinges / and in him all thinges conſiſt.

Das I. Capitel.

11. Vnd geſtercket werdet mit aller krafft nach ſeiner herꝛlichen macht/ in aller gedult vnd langmütigkeit / mit freuden.

Oc bliffue ſtercke met al Krafft efter hans herlige hed mact/i al taalmodighed/oc langmodig met glæde.

12. Vnd danckſaget dem Vater/ der vns tüchtig gemacht hat zu dem Erbtheil der Heiligen im Liecht.

Oc ſige Fadren tack / ſom giorde oſſ duelig til Helligens Arffuedel i Liuſet.

13. Welcher vns errettet hat von der Oberkeit der Finſterniß/vnd hat vns verſetzt inn das Reich ſeines lieben Sohnes.

Huilcken ſom frelſte oſſ aff mørckens Offrighed oc ſette oſſ i ſin elſkelige Søns Rige.

14. An welchen wir haben die Erlösung durch ſein Blut/ nemlich die vergebung der Sünde.

I huilcken vi haffue Forløſning/ formedelſt hans Blod/ ſom er Syndernis forladelſe.

15. Welcher iſt das Ebenbilde deß vnſichtbarn Gottes/der Erſtgeborner vor allen Creaturen.

Huilcken der er den vſynlige Guds lige Billede/ den Førſtfødde faar alle Creature.

16. Denn durch jn iſt alles geſchaffen/daß im Himel vnd auff Erden iſt/ das ſichtbare vnd vnſichtbare / beyde die Thronen vnd Herꝛſchafften / vnd Fürſtenthumben vnd Oberkeiten / es iſt alles durch jn vnd zu jm geſchaffen.

Thi formedelſt hannem er alting ſkabt / det ſom er i Himmelen oc paa Jorden / det ſynlige oc vſynlige/ baade Throner/oc Herredøme/oc Førſtedøme/oc Øffrighed/ Det er alſammen ſkabt formedelſt hannem oc til hannem.

17. Vnd er iſt vor allen/vnd es beſtehet alles in jm.

Oc hand er faar alle ting / oc det er alſammen beſtandiget i hannem.

Kapitola I.

11. Wſelikau ſylau gſauce poſylnĕni/ wedlĕ mocy yaſnoſti geho/ we wſĕch trpĕliwoſti a dlauhém čekánij:

Bedac vmocnieni wſeláka mocawedlug chwálebney możnoſci iego / ku wſelakiey cierpliwoſci/ y cichości z weſelem.

12. S radoſtij dĕkugijce Bohu a Otcy/ kterýž hodnĕ nás učinil abychom byli včaſtni dĕdictwij ſwatých geho w ſwĕtle:

Dźiękuiąc Oycu ktory nas godnymi vczynił/ ábychmy byli vczeſtnikt dźiedźictwá świętych w świątłości.

13. Kterýž wytrhl nás z mocy temnoſtij/ a pčeneſl do Králowſtwij Syna milého ſwého.

Ktory wybáwił nas z mocy ćiemności/ y przeniosł w Krolestwo Synā swego miłego.

14. W kterémžto mámě wykaupenij a odpuſtĕnij hřijchuow (ſkrze Krew geho:)

W ktorym mamy odkupienie przez krew iego/ to ieſt odpuſczenie grzechow.

15. Kterýž geſt obraz Boha newiditelnĕho/ prworozený pčedewſſím ſtwořenijm:

Ktory ieſt wyobráżeniem Bogá niewidomego / pierworodnym przed wſzytkim ſtworzeniem.

16. Nebo ſkrze nĕho ſtwořeny gſau wſſecky wĕcy/ na Nebi y na Zemi/ widitelnĕ y newiditelnĕ/ budto Trůnowĕ neb Dominacionowĕ/ budto Princypátowĕ neb Poteſtátowĕ/ wſſeckny wĕcy ſkrze nĕho a w nĕm ſtwořeny gſau.

Abowiem przezeń ſa wſzytki rzeczy ſtworzone ná niebie y ná ziemi/ widomey niewidome/ choć maieſtathy/ choć páńſtwá/ choć przełożeńſtwá/ choć zwierzchności wſzythki rzeczy przezeń/ y względem tego ſa ſtworzone.

17. A on geſt pčedewſſemi/ a wſſeckny wĕcy gijm ſtogij.

A on ieſt przed wſzytkimi rzeczámi/ á wſzytki rzeczy przezeń ſtoią.

א

18 וְהוּא רִישָׁא דְּגִוְּתָא דְּכַנְשְׁתָּא דְּהוּא שֻׁרְבְּנָא בְּרֵישָׁא וּבוּכְרָא דְּמִן בֵּין מֵיְתָא דְּהֵוֵה קַדָּמֵי בְּכֹל׃

Et egli è il capo del corpo de la Chiesa, il quale è il principio, il primogenito de morti: accioche sia egli quel che tenga il principato in tutte le cose.

19 דְּבְהּ הָוֵי צְבְיָנָא דְּכָל מְלְיָנָא לְמֵעְמַר׃

Perciochè il beneplacito del Padre è stato che in lui habitasse ogni pienezza.

20 וּבְאִידֵהּ לְמִרְעֵי לֵהּ כָּל מִדָּם וְשֵׁיזָן בְּדַמְהַ דְּצְלִבֵהּ בְּוֵהּ הֵן דְּבְאַרְעָא וְהֵן דְּבִשְׁמַיָּא׃

E per lui si riconciliassero tutte le cose à se: pacificando per il sangue della sua croce per lui medesimo, è le cose che sono in terra, è quelle che sono ne cieli.

21 אַף לְכוֹן דְּהֵוֵיתוּן קְדִים בּוּכְרָא הֲוֵיתוּן וּבְאִגַּל דְּבָבָא בְּבַעֲיַנֵיכוֹן מְטוּל עֲבָרֵיכוֹן בִּישָׁא שַׁיְּנָכוֹן הֲשָׁא׃

E voi che già eravate alienati, è nimici con la mente ne le male opere.

22 בְּפַגְרָא דְּבִסְרֵהּ וּ בְּמוֹתֵהּ דְּיַקִּימְכוֹן קֳדָמוֹהִי קַדִּישִׁין וְלָא מוּם וְלָא דְּשֻׁנָּן׃

Egli ha hora riconciliati nel corpo de la sua carne per la morte, per rendervi Santi, & irreprensibili, è senza colpa dinanzi à se.

23 אִם תְּקוּמוּן בְּהֵימָנוּתְכוֹן כַּד שְׁרִירָא וְשְׁתָאסְתְּכוֹן וְלָא פְּתְּתִיעִיתוּן מִן סַבְרָא דְּאוֹנְגֶלְיוֹן הָוֹ דְּשְׁמַעְתּוּן דְּאִתְכְּרִי בְּכָלָּהּ בְּרִיוְתָא דְּתְחוֹת שְׁמַיָּא הָוֹ דְּאֲנָא פּוֹלוֹס הֵוִיתִ מְשַׁמְּשָׁנֵהּ׃

Se però voi state ne la fede fondati è fermi, senza muovervi da la speranza de l'Euangelio, che voi havete udito il quale è stato predicato tra ogni creatura che è sotto'l cielo: delquale io Paulo son fatto ministro.

אל קולסים

א

18 וְהוּא הוּא רֹאשׁ גּוּף הָעֵדָה שֶׁהוּא רֵאשִׁית בְּכוֹר מֵמֵתִים לִהְיוֹתוֹ בְּכֻלָּם רִאשׁוֹן׃

Y el es la cabeça del cuerpo de la Igleſia, principio y primogenito de los muertos, para que en todo tenga el primado.

19 כִּי־בוֹ חָפֵץ לְשָׁכֹן כָּל־מְלֹא׃

Porquanto agradó àl padre que en el habitaſſe toda plenitud:

20 וּבְיָדוֹ לְהַחֲלִיט אֶת־כֻּלָּם אֵלָיו נַפְשׁוֹ מַשְׁלִים בְּדַם צְלָבוֹ בּוֹ גַּם אֲשֶׁר בָּאָרֶץ וְגַם אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם׃

Y por el reconciliar todas las coſas à ſi, pacificando por la ſangre de ſu cruz anſi lo que eſtà en la tierra como lo que eſta en los cielos.

21 וְאַתֶּם בִּהְיוֹתְכֶם לְפָנִים זָרִים מוּזָרִים וְאוֹיְבִים בְּלִבַּבְכֶם בְּמַעֲשֵׂיכֶם רָעִים׃

Voſotros tambien ſiendo otro tiempo eſtrannos, y enemigos de animo en malas obras, aora empero hos ha reconciliado.

22 וּמַעַתָּה הֵחֱלִיף אֶתְכֶם בְּגוּפַת בְּשָׂרוֹ בְּמוֹתָהּ לַהַקְרִיבְכֶם קְדוֹשִׁים תְּמִימִים וְנִקִּיִּם לְעֵינֵי פָנָיו׃

En el cuerpo de ſu carne por la muerte: para hazer hos ſanctos, y ſin mancha, y irreprehenſibles delante deel.

23 אִם הַעֲמֹד בֶּאֱמוּנָה מְיֻסָּדִים מוּסָד מוּסָד הַמַּאֲמִין לֹא יָחִישׁ מִשְּׁבֻרַת הַבְשׂוֹרָה אֲשֶׁר שְׁמַעְתּוּהָ הַנִּקְרֵאת בְּכָל הַבְּרִיאָה אֲשֶׁר תַּחַת הַשָּׁמַיִם לַאֲשֶׁר אֲנִי פַּוְלוֹס הָיִיתִי מְשָׁרְתָהּ׃

Si empero permanezeys fundados y firmes en la fe, y ſin mouerhos de la eſperança del Euangelio que aueys oydo, el qual es predicado à toda criatura que eſtà debaxo del cielo, del qual yo Paulo ſoy hecho miniſtro:

ά.

18. Καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων.

Et c'eſt lui qui eſt le chef du corps de l'Egliſe, & qui eſt le commencement & le premier ne d'entre les morts: afin qu'il tiene le premier lieu en toutes choſes.

19. Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι.

Car le bon plaiſir du Pere a eſté que toute plenitude habitaſt en lui:

20. Καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Et de reconcilier par lui toutes choſes à ſoi, ayant fait la paix par le ſang de la croix d'icelui, aſſauoir tãt les choſes qui ſont ès cieux, que celles qui ſont en terre.

21. Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς.

Et vous qui eſtiez autresfois eſtrangés de lui, & qui eſtiez ſes ennemis en voſtre entendement, en mauuaiſes œuures:

22. Νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ.

Maintenant toutesfois il vous a reconciliés au corps de ſa chair, par la mort, pour vous rendre ſainets, ſans tache, & irreprehenſibles deuant ſoi:

23. Εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

Voire ſi vous demeurez en la foy, eſtans fondés & fermes, & n'eſtes tranſportes hors de l'eſperance de l'Euangile que vous auez ouï, lequel eſt preſche entre toute creature qui eſt ſous le ciel, duquel moi Paul ai eſté fait miniſtre.

CAP. I. | Das I. Capitel. | Kapitola I.

18. Et ipſe eſt caput corporis eccleſiæ, qui eſt principium, primogenitus ex mortuis: ut ſit in omnibus ipſe primatum tenens.

18. Vnd er iſt das Haupt deß Leibs/ nemlich/ der Gemeine/ welcher iſt der anfang/ vnd der erſtgeborner von den Todten/ auff daß er inn allen dingen fürgang habe.

18. A on geſt hlawa tkla Cyrkwe/ kteryž geſt počátkem a prworozenym wſtaw z mrtwých/ aby on mezy wſtemi prwnij mijſto držal.

And he is the head of the body of the Church: he is the beginning / and the firſt borne of the dead / that in all things he might haue the preeminence.

Oc hand er Legemens hoffuet/ ſom er/ Menighedens/ huilcken ſom er Begyndelſen oc den Førſtfødde aff de Døde/ paa det at hand ſkal haffue Fremgong i alle ting.

Ron teſt glowa čiáku Koſcioláp počatkiem / y prworodnym z vmárlych/ áby on byl we wſzyth kich przodek trzymáiac.

19. Quia in ipſo complacuit, omnem plenitudinem inhabitare.

19. Denn es iſt das wolgefallen geweſen/ daß in jm alle fülle wonen ſolte.

19. Neb zaljbilo ſe Otcy/ aby w nem wſſecka plnoſt Božſtwij přebywala.

For it pleaſed the Father / that in him / ſhould all fulnes dwell.

Thi det vaar behageligheđ/ at al Fuldkommelighed ſkulde bo i hannem.

Abowiem vrodobáło ſie Oycu/ áby wſzytká doſtonałość mießkáła w nim.

20. Et per eum reconciliare omnia in ipſo, pacificans per ſanguinem crucis eius, ſive quæ in terris, ſive quæ in cælis ſunt.

20. Vnd alles durch jhn verſöhnet würde zu jm ſelbs/ es ſey auff Erden oder im Himmel/ damit daß er friede machet durch das Blut an ſeinem Creutz/ durch ſich ſelbs.

20. A ſkrze nho ſmjkil wſſecko s ſebu/ wſſecky wěcy w nem vpokogiw/ ſkrze krew křiže geho/ y ty které na Nebi gſau/ y ty které na Zemi.

And by him to reconcile all things vnto him ſelfe / and to ſet at peace through the blood of his croſſe both the things in earth/ and the things in heauen.

Oc al ting ſkulde forligis formedelſt hannem til hannem ſelff/ vere ſig paa Jorden ellert Himmelen/ Der met at hand giorde Fred formedelſt Blodet paa hans Kaarſſ/ ved ſig ſelff.

Y przezeň áby ſobie poſiednał wſzytky rzeczy/ vſpokoiwſzy przez krew krzyża iego ty rzeczy ktore były na ziemi y nánlebie.

21. Et vos cum eſſetis aliquando alienati, & inimici ſenſu, in operibus malis.

21. Vnd euch/ die jr weiland frembde vnd feinde waret/ durch die vernunfft in böſen wercken.

21. Y wás také genž gſte byli pked tijm wzdáleni nepřátelé ſmyſlem w ſkutečch zlých.

And you whych were in times paſt ſtrangers & enemies / becauſe your mindes were ſet in euill workes / hath he nowe alſo reconciled.

Oc eder i ſom vdi fordom tid vaare Fremmede oc Fiender/ formedelſt eders fornuffri onde gerninger.

A tháč was ktorzyście niekiedy byli oddaleni y nieprzyiaciele/ vmyſlem ktory ſie báwił zlemi vczynkámi/ teraz zaiſte poiednał.

22. Nunc autem reconciliavit in corpore carnis eius per mortem, exhibere vos ſanctos & immaculatos, & irreprehenſibiles, coram ipſo.

22. Nun aber hat er euch verſöhnet mit dem Leibe ſeines Fleiſches/ durch den Todt/ auff daß er euch darſtellet heilig/ vnd vnſträfflich/ vnd ohn tadel für jhm ſelbs.

22. Nynij giž ſmijkil tělem ſwým/ ſkrze Smrt/ abyſſte byli Swatij a nepoſkwrnění a bez auhony před nim:

In the body of his fleſhe through death / to make you holy / and vnblameable/ and without fault in his ſight.

Nu haffuer hand oc forligt eder met ſit Kiøds Legeme/ formedelſt Døden/ paa det at hand ſkulde fremſtille oſſ hellige/ oc vſtraffelige oc vden ſkyld faar hannem ſelff.

W ciele ſwoim wlaſnym przez ſmierć/ áby ſtáwił was ſwiete y nieuá gánione/ y niewinne przed obliczno ſcia ſwoia.

23. Si tamen permanetis in fide fundati & ſtabiles, & immobiles à ſpe Evangelii quod audiſtis, quod prædicatum eſt in univerſa creatura quæ ſub cælo eſt, cuius factus ſum ego Paulus miniſter.

23. So jr anders bleibet im Glauben/ gegründet vnd veſte vnnd vnbeweglich von der hoffnung deß Evangelij/ welchs jr gehöret habt/ welchs geprediget iſt vnter alle Creatur/ die vnter dem Himmel iſt/ welches ich Paulus Diener worden bin.

23. Wſſak geſtliže trwáte w Wjře/ gſauce pewnij a ſtálij/ a nepohnutedlnij od nadege Ewangelium kteréž gſte ſlyſſeli/ genž geſt kázáno wſſemu ſtwokenj/ kterýž geſt pod Nebem/ gehož já Pawel včiněn gſem ſluzebnijkem.

If ye continue/ grounded and ſtabliſhed in the faith/ and be not moued away from the hope of the Goſpell/ whereof yee haue heard/ & which hath bene preached to euery creature which is vnder heauen / whereof I Paul am a miniſter.

Der ſom i ellers bliffue i Troen/ grundfeſte oc ſtadige/ oc vroreligе fra Euangelij haab/ huilcket i haffue hørt/ huilcket der er predicket iblant alle Creature/ ſom ere vnder Himmelen/ hues Tienere ieg Paulus er bleffuen.

Jeſli trwácie w wierze vgruntowany mocni/ áni bywácie porußeni od nadźieie Ewanielley ktoraście ſłyßeli przepowiedána wßelkiemu ſtworzeniu/ ktbore eſt pod niebem/ ktorey ia Páwel ſtałem ſie ſługa.

א

24 וְחֶדְוָא אֲנָא בַּחֲשׁוֹכַי דְּעַל אַפַּיְכוֹן וַאֲמַלֵּא אֲנָא חַסִירוּתָא דְּאוּלְצָנְוָהִי מְשִׁיחָא בְּבִסְרִי חֲלָף בְּגַוְרָה דְּאִיתַיְהִי עִדְתָּא׃

Io hora mi rallegro ne le mie afflittioni per Voi, è adempio le cose che mancano de le afflittioni di Christo ne la mia carne, per il suo corpo, che è la Chiesa.

25 הֵי דְּאֲנָא חַיָּרָא מְשַׁמְּשָׁנָהּ אֵיךְ מַדְבְּרוּתָא דְּאֱלָהָא דְּאִתְיְהֵבַת לִי בְּכוֹן דְּאַשְׁמְלָא מֶלְּתָה דַּאֱלָהָא׃

De laquale io son fatto ministro secondo la dispensation di Dio, che m'è stata data verso Voi, per adempier la parola di Dio.

26 אַרְזָא דִּי דַּמְכַסֵּי הָוָא מִן עָלְמָא וּמִן דָּרָא הָשָׁא דֵּין אִתְגְּלִי לְקַדִּישָׁוְהִי׃

Cioè il ministerio che già fu nascosto fin da tutti i secoli è da le generationi, & hora è stato manifestato à suoi santi.

27 לַאִילֵּין דְּצָבָא אֱלָהָא דְּיִוְדַּע מָנוֹ עוּתְרָנָא דִּשׁוּבְחֵהּ דְּאַרְזָא הָנֵא בְּעַמְמָא דְּהָוְיוּ מְשִׁיחָא דְּבְכוֹן סַבְרָא דְּשׁוּבְחָן׃

A iquali Iddio ha voluto far conoscere quale siano le ricchezze de la gloria di questo misterio trà Gentili, che è Christo in Voi, speranza de la gloria.

28 הָוּ דְּחָנֵן מַכְרְזִינָן וּמַלְבְּשִׁינָן וּמְסַכְּלִינָן לְכָל בַּר נָשׁ בְּכָל חָכְמָה דַּנְקִים לְכָל בַּר נָשׁ בְּגִמִיר בְּיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא׃

Il qual noi annuntiamo, ammonendo ogni huomo, & insegnando ad ogni huomo in ogni sapientia: per rendere ogni huomo perfetto in Christo Iesv.

29 בְּהָדָא הוּ גִּיר אַף עָמֵל אֲנָא וּמִתְכַּשַּׁף אֲנָא בַּמְצַדְרָנוּתָא דְּחַיָּלָא דְּמִתְיַהֵב לִי׃

Nelche ancor m'affatico, combattendo secondo la sua efficacia, laquale opera potentemente in me.

א

24 וְעַתָּה שָׂמֵחַ אֲנִי בְּעָנְיַי עֲלֵיכֶם וּמַמְלֵא אֲנִי אֶת־חֶסְרוֹנֵי מֻצּוֹקוֹת הַמָּשִׁיחַ בִּבְשָׂרִי עַל־גּוּפָתוֹ אֲשֶׁר הִיא הָעֵדָה׃

Que aora me gozo en loque padezco por vosotros, y cumplo en mi carne lo que falta de las afliciones del Christo por su cuerpo, que es la Iglesia:

25 אֲשֶׁר לָהּ אֲנִי מְשֻׁרֶת כַּמַּתַּת אֱלֹהִים הַנִּתְּנָה לִי אֲלֵיכֶם לְמַלֹּאת אֶת דְּבַר אֱלֹהִים׃

De la qual soy hecho Ministro por la dispensacion de Dios, la qual me es dada en vosotros para que cumpla la palabra de Dios.

26 אֶת סוֹד וּמִסְתָּר הַנֶּסְתָּר מֵעוֹלָם וּמִדּוֹרוֹת וּמֵעַתָּה נִגְלָה לִקְדוֹשָׁיו׃

Es à saber el misterio oculto desde los siglos y edades: mas que aora ha sido manifestado à sus Sanctos.

27 לַאֲשֶׁר חָפֵץ אֱלֹהִים לְהוֹדִיעַ מַה־הָעֹשֶׁר כְּבוֹד הַמִּסְתָּר הַזֶּה בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר הוּא הַמָּשִׁיחַ בָּנוּ שִׂבְרַת הַכָּבוֹד׃

A los quales quiso Dios hazer notorias las riquezas glorioſas deeste mysterio en las Gentes que es el Christo en vosotros, esperança glorioſa.

28 אוֹתוֹ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מְבַשְּׂרִים מְיַסְּרִים אֶת כָּל־בְּנֵי אָדָם וּמְלַמְּדִים אֶת־כָּל־בְּנֵי אָדָם בְּכָל־חָכְמָה אֲשֶׁר נָקִים אֶת־כָּל־הָאָדָם שָׁלֵם בְּיֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ׃

El qual nosotros annunciamos amonestando à todo hombre, y enseñando en toda sabiduria, para hazer à todo hombre perfecto en el Christo Iesus.

29 וְאֵלֶּה זֹאת יוֹגֵעַ אֲנִי לְהֶאָבֵק בְּפָעֳלוֹ אֲשֶׁר פֹּעֵל בִּי בְּכֹחַ וּגְבוּרָה׃

En loqual aun trabajo combatiendo por la operacion del, laqual el obra en mi poderosamente.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

á.

24. Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία.

Dont ie m'esiouï maintenant en mes souffrences pour vous, & accompli le reste des afflictions de Christ en ma chair pour son corps, qui est l'Eglise:

25. Ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

De laquelle i'ai esté fait ministre, selon la dispensation de Dieu qui m'a esté donnee enuers vous, pour accomplir la parole de Dieu:

26. Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.

Assauoir le secret qui auoit esté caché dés tous les siecles & aages: mais maintenant est manifesté á ses saincts:

27. Οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης.

Ausquels Dieu a voulu donner à cognoistre quelles sont les richesses de la gloire de ce secret entre les Gentils, qui est Christ en vous, l'esperance de gloire:

28. Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον (τέλειον) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Lequel nous annonçons admonestans tout homme, & enseignans tout homme en toute sapience: afin que nous rendions tout homme parfait en Iesus Christ.

29. Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

A quoy aussi ie trauaille, combatant selon son efficace, laquelle besongne puissamment en moi.

CAP. I. | Das I. Capitel. | Kapitola I.

24 Qui nunc gaudeo in paſſionibus pro vobis, & adimpleo ea quæ deſunt paſſionum Chriſti, in carne mea pro corpore eius, quod eſt eccleſia.

Now reioyce I in my ſuffringes for you / and fulfill the reſt of the aſſlictions of Chriſt in my fleſh/ for his bodies ſake/ which is the Church.

24. Nun freue ich mich in meinem leiden/ daß ich für euch leide / vnnd erſtatte an meinem fleiſch / was noch mangelt an trübſaln inn Chriſto / für ſeinen Leib/ welcher iſt die Gemeine.

Nu glæder ieg mig i min Pine/ ſom ieg lider faar eder/ oc ieg opfylder i mit Kød/ den droffuel e ſom end nu fattis i Chriſto / for hans Legeme/ ſom er Menigheden.

24. Ktereżż nynij radugi ſe/ trpĕ pro wás/ a wyplňugi na mém tĕle ta vtrpenij (ktereżż ſe nedoſtáwá) Kryſtowa/ za geho tĕlo genż geſt Cýrkew Swatá.

Teraz ráduie ſie z tych rzeczy ktore cierpie dla was / y oſtatki v ciſtow Kryſthuſowych wypełniam w ciele moim/ zá ciáło iego ktore ieſt Kościoł.

25. Cuius factus ſum ego miniſter ſecundùm diſpenſationem Dei, quæ data eſt mihi in vobis, ut impleam verbum Dei.

Whereof I am a miniſter/ according to the diſpenſation of God / which is giuen me vnto yonwarde / to fulfill the worde of God.

25. Welcher ich ein Diener worden bin / nach dem Göttlichen Predigampt/ das mir gegeben iſt vnter euch/ daß ich das Wort Gottes reichlich predigen ſol.

Hueſſ Tienere ieg er bleffuen/ efter det Guddommelige Predicke Embede / ſom mig er giffuit iblant eder/ at ieg ſkal predicke Guds Ord rigelige.

25. Kterežtó vkinĕn gſem yá ſłużebnikem/ wedlĕ nařjzenij Božijho/ ktereżż mi geſt dáno mezy wámi/ abych wyplnil Slowo Božij.

Ktherego Kościołá ſtalem ſie ſługą wedle ſtáfowania Bożego/ ktore mi ieſt dáne v was/ ábych wypełnił ſłowo Boże.

26. Myſterium quod abſconditum fuit à ſeculis & generationibus, nunc autem manifeſtatum eſt ſanctis eius.

Which is the myſterie hid ſince the world began / and from all ages / but now is made manifeſt to his Saintes.

26. Nemlich/ daß Geheimniß/ daß verborgen geweſen iſt von der Welt her/ vnd von den zeiten her/ Nun aber offenbart iſt ſeinen Heiligen.

Som er/ den Hemmelighed / der haffuer vereſkiult aff Verdens begyndelſe/ oc tid fra tid / Den nu er det obenbaret hans Helligen.

26. A tagemſtwij ktereżż geſt bylo ſkryté od wĕkúw a Národúw / Ale nynij geſt zgewno Swatým geho.

To ieſt tayemnice/ ktehora byla ſkrytha od wiekow y od rodzáiow / á theraz obiáwlona ieſt świętym iego.

27. Quibus voluit Deus notas facere divitias gloriæ ſacramenti huius in Gentibus, quod eſt Chriſtus, in vobis ſpes gloriæ.

To whome God woulde make knowen what is the riches of this glorious myſtery among the Gentiles / which riches is Chriſt in you/ the hope of glory.

27. Welchen Gott gewolt hat kunth thun/ welcher da ſey der herrliche reichthumb diſes geheimniß vnter den Heiden (welches iſt Chriſtus in euch) der da iſt die hoffnung der Herrligkeit.

Huilcke Gud vilde kundgøre/ denne Hemmeligheds herlige rigdom/ iblant Hedningene (ſom er Chriſtus i eder) ſom er herlighedens Haab.

27. Kterýmż to Buoh ráčil známo včiniti bohatſtwij ſłáwy tagemſtwij tohoto mezy Pohany/ genż geſt Kryſtus mezy wámi/ nadĕge ſławy.

Którym chćiał Bog oznáymić co ſa zá Bogactwá rey á wáleb ney táiemnice mieozy poga: y tho ieſt Kryſtuſá miedzy wámi / ktho ry ieſt nádzieia chwały.

28. Quem nos annuntiamus, corripientes omnem hominem, & docentes omnem hominem in omni ſapientia, ut exhibeamus omnem hominem perfectum in Chriſto Ieſu.

Whom we preach / admoniſhing euery man / and teaching euery man in all wiſedome/ that we may preſent euery man perfect in Chriſt Jeſus.

28. Denn wir verkündigen vnd vermanen alle Menſchen/ vnd lehren alle menſchen mit aller weißheit/ auff daß wir darſtellen einen jeglichen Menſchen volkommen in Chriſto Jeſu.

Der vi forkynde/ oc vi formane alle Menniſke/ oc lære alle Menniſke met al Viſdom / at vi beſtikke huert Menniſke fuldkommet i Chriſto Jheſu.

28. Ktherżhoż my zwĕſtugeme/ treſtugĕce a napomijnagijce wſecky lidi/ a včijce ge wſelikĕ maudroſti/ abychom včinili każdĕho Cżłowĕka dokonałĕho w Kryſtu Geżiſſy.

Ktorego my przepowiedamy/ vpominaiąc każdego cżłowieká / y vcziąc każdego cżłowieká wſzelákiey mądrości / ábychmy ſtawili każdego cżłowieká doſkonałym w Kryſtuſie Jezuſie.

29. In quo & laboro, certando ſecundùm operationem eius, quam operatur in me in virtute.

Whereunto I alſo labour and ſtrive / according to his working which worketh in me mightily.

29. Daran ich auch arbeite vnd ringe / nach der wirckung deß / der in mir krefftiglich wircket.

Paa huilcket ieg oc arbeyder oc ſtrider / efter hans Krafft/ ſom arbeyder krafftelige i mig.

29. Pro kterżż také / boiugi wedlĕ mocy toho ktereżż dĕlá we mnĕ ſwĕ dijlo mocnĕ?

Na co też prácuie bohuiąc wedle możności iego/ ktherá ſie mocnie we mnie okázuie.

ב

1 צַבֵּא אֲנָא דֵּין דִּתְדְעוּן אֵינָךְ אֲגוֹנָא אִיתַי לִי חַלָּבִיכוּן וְחַלָּף הָנוּן דִּבְלָדֵיקִיָא וְחַלָּף שַׂרְכָּךְ אִילֵּין דִּבְרָצוּבֵי לָא חֲזוֹ בִּבְסַר׃

Perche io voglio che voi sappiate quanto gran combattimento io habbi per voi, e per quelli che sono in Laodicea, e per tutti quelli che non hanno veduta la persona mia in carne.

2 דְּיִתְבַּיְאוּן לִבְוָתְהוּן וּ וְיִתְקַרְבוּן בְּחוּבָּא לְכֹלָּה עוּתְרָא דִּבְיָסָא וְלִסוּכְלָא דִּידְעָתְהּ דְּאַתָּא דְּאֱלָהָא אַבָּא וְדִמְשִׁיחָא׃

Accioche i lor cuori si consolino, essendo insieme congiunti in charità, & in tutte le ricchezze de la piena certezza de l'intelligentia, à la cognition del misterio di Dio e Padre di Christo.

3 הוּ דִּבְהּ כַּסְיָן כָּלְהֵין סִיּוָתָא וְדִחְכְּמָתָא וְדִידְעָתָא׃

Nelquale son nascosti tutti i tesori de la sapientia e de la scientia.

4 הָדָא דֵּין אֲמַר אֲנָא דְּלָא אֲנָשׁ יְהֵוֵא מַטְעֵי לְכוֹן בְּפִתְגָמָא דְּמַלָּא׃

E questo dico, accioche alcun non v'inganni con persuasione di parole.

5 אֲבָל גֵּיר בְּבְסַר פְּרִיק אֲנָא מָבְכוֹן אֲלָּא בְּרוּחָא עִמְּכוֹן אֲנָא וְחָדֵא אֲנָא דְּחָזֵא אֲנָא מְתַכְסוּתְכוֹן וְשֵׁרִירוּתָא דְּהֵימָנוּתְכוֹן דְּבִמְשִׁיחָא׃

Perche, se bene io sono assente con la carne, nondimeno io son con voi con lo spirito, rallegrandomi, e vedendo il vostro ordine, e la fermezza de la vostra fede, laquale hauete in Christo.

6 אֵירְכָּא הָכִיל דְּקַבֶּלְתּוּן לְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא מָרַן בֵּהּ הַלְכוּ׃

Come dunque hauete riceuuto il Signor IESV Christo, cosi caminate in lui.

ב

1 וְחָפֵצְתִּי לְדַעְתְּכֶם כַּמָּה דְאָגָה הִיא לִי עֲלֵיכֶם וְעַל־אֲשֶׁר בְּלוֹדִיקְיָא וַאֲשֶׁר לֹא רָאוּ פָנַי בַּבָּשָׂר׃

Porque quiero que sepays quan solicito estoy por vosotros, y por los que estan en Laodicea: y por todos los que nunca vieron mi faz en carne:

2 אֲשֶׁר יְנֻחֲמוּ לִבֵּיהֶם הַנֶּאֱסָדִים בָּאַהֲבָה וְלָכָל־עֹשֶׁר הַבְטָחוֹן מְלֹא חָכְמָה וּתְבוּנָה לָדַעַת מִסְתַּר הָאֱלֹהִים וְהָאָב וְהַמָּשִׁיחַ׃

Para que tomen consolacion sus coraçones aunados en charidad, y en todas riquezas de cumplido entendimiento para conocer el mysterio del Dios y padre, y del Christo (Iesus:)

3 אֲשֶׁר בּוֹ כָּל־אוֹצְרוֹת חָכְמָה וְדֵעָה נֶסְתָּרוּ׃

En el qual estan todos los thesoros de sabiduria, y de conocimiento ocultos.

4 וְזֹאת אֹמֵר אֲנִי פֶּן אִישׁ יַפְתֶּה לָכֶם בַּעֲלִילוֹת הַדְּבָרִים׃

Y esto digo paraque nadie hos enganne con palabras persuasorias.

5 וְאַף כִּי־אֲנִי בַּבָּשָׂר נָחוֹק מִמְּעָמָּכֶם אַךְ בְּרוּחַ עִמָּכֶם אָנֹכִי שָׂמֵחַ וְרוֹאֶה אֶת־מַעַרְכָתְכֶם וְאֶת יְסוֹד אֱמוּנַתְכֶם בַּמָּשִׁיחַ׃

Porque aunque estoy ausente con el cuerpo, con el Espiritu estoy con vosotros gozandome, y mirando vuestro concierto, y la firmeza de vuestra fe en el Christo.

6 וְכַאֲשֶׁר קִבַּלְתֶּם אֶת־יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲדֹנֵינוּ כֵּן בּוֹ הִתְהַלֵּכוּ׃

Portanto de la manera que aueys recebido el Sennor Iesus, el Christo andad enel:

ΚΕΦΑΛ. β.

1. Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκην ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί.

Car ie veuil que vous sachiez combien grand combat i'ai pour vous & pour ceux qui sont en Laodicee, & pour tous ceux qui n'ont point veu ma presence en chair:

2. Ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ.

Afin que leurs cœurs soyent consolés, eux estans ioints ensemble en charité, & en toutes richesses de pleine certitude d'intelligence, à la cognoissance du secret de nostre Dieu & Pere & de Christ.

3. Ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.

En qui sont cachés tous lés threfors de sapience & de science.

4. Τοῦτο δὲ λέγω ἵνα μήτις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ.

Or ie di ceci, afin que nul ne vous abuse par paroles de persuasion.

5. Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

Car combien que ie soye absent de corps, toutesfois d'esprit suis ie auec vous, en m'esiouissant & voyant vostre ordre, & la fermeté de vostre foy que vous auez en Christ.

6. Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε.

Ainsi donc que vous auez receu le Seigneur Iesus Christ, cheminez en icelui.

CAP. II.

VOlo enim vos scire qualem solicitudinem habeam pro vobis, & pro iis qui sunt Laodiciæ, & quicunq; non viderunt faciem meam in carne.

For I woulde yee knewe what great sigthing I haue for your sakes / and for them of Laodicea/and for as many as haue not seene my person in the flesh.

2. Vt consolentur corda ipsorum, instructi in charitate, & in omnes divitias plenitudinis intellectus, in agnitionem mysterii Dei Patris Christi Iesu.

That their heartes might bee comforted/and they knitte together in loue / and in all riches of the full assurance of vnderstanding / to know the mystery of God euen the Father/and of Christ.

3. In quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ absconditi.

In whome are hid all the treasures of wisedome and knowledge.

4. Hoc autem dico, ut nemo vos decipiat in sublimitate sermonum.

And this I say/lest any man should beguile you with entising words.

5. Nam etsi corpore absens sum, sed spiritu vobiscum sum: gaudens, & videns ordinem vestrum, & firmamentum eius quæ in Christo est, fidei vestræ.

For though I bee absent in the flesh/yet am I with you in the Spirit reioycing/and beholding your order / and your stedfast faith in Christ.

6. Sicut ergo accepistis Iesum Christum Dominum, in ipso ambulate.

As ye haue therefore receyued Christ Jesus the Lord/so walke in him.

Das II. Capitel.

Ich lasse euch aber wissen / welch einen kampff ich habe vmb euch vnd vmb die zu Laodicea / vnd alle die meine Person im fleisch nicht gesehen haben.

IEg lader eder oc vide/huordan en Strid ieg haffuer for eder oc for dem i Laodicea / oc alle som icke haffue seet min Persone i Kødet.

2. **Auff daß jre hertzen ermanet vnd zusammen gefasset werden / in der liebe / zu allen reichthumb deß gewissen verstandes / zu erkennen das geheimnis Gottes vnnd deß Vaters vnnd Christi.**

Paa det deris Hierte maatte formanis oc bebindis til sammen / i kærlighed / til al vist forstandis Rigdom / til at kende Guds oc Faderens oc Christi hemmelighed.

3. **In welchem verborgen ligen alle Schätze der weißheit vnd deß erkenntniß.**

I huilcken alle visdoms oc bekendelsis Liggendefæ ligge skiulte.

4. **Ich sage aber darvon / daß euch niemand betriege mit vernünfftigen reden.**

Jeg siger oc der om / at ingen skal besuige eder met fornumstig Tale.

5. **Denn ob ich wol nach dem fleisch nicht da bin / so bin ich aber im Geist bey euch / frewe mich vnnd sehe ewre ordnung / vnd ewren vesten Glauben an Christum.**

Thi alligeuel at ieg icke end er der effter Kødet/ saa er ieg dog hoss eder i Aanden / ieg glæder mig / oc seer eders skickelse/ oc eders faste tro til Christum.

6. **Wie jhr nun angenommen habt den HERRN Christum Jesum/so wandelt in jhm.**

Lige som i nu haffue anammet den HERRE Christum Jhesum/ saa vandrer i hannem.

Kapitola II.

CHcyť zagistě abysstě wiedělí/ yak welikau starost mám o wás/y o ty kteřijž gsau w Laodycij / a kteřijžkoli newiděli twáři mě w těle.

PRzythym chce ábyście wiedźieli iáko wielkie bolowánie mam dla was / y dlá thych ktorzy sa w Laodycey / y dla tych ktorzykolwiek nie widźieli oblicza mego wedle ćiáłá.

2. Aby byla potěssena Srdce gegich / gsauce naučeni w Lásce / a we wssem Zbožij dostatečnosti rozumu / w poznánij tagemstwij Boha a Otce / y Krysta Gežijsse.

Aby pocieszenie miáły sercá ich / gdy beda spolecznie złaczeni miłoscia / á to ná wszelkie bogactwo pewnego wyrozumienia / tho iest ku vznániu thaiemnice Bogá y Oycá / y Krystusá.

3. W němž gsau wssyckni Pokladowě maudrosti a vměnij skryti,

W ktorym skryte sa wszytki skárby madrosći y vmieietnosći.

4. Ale totoť prawijm / aby wás žádný neoklamáwal podobnau k prawdě řečij.

A toć powiedam iżby nikt was nie oszukawał lá godnymi słowy.

5. Neb yá ačkoli wzdálen gsem od wás tělem / wssak Duchem s wámi gsem raduge se / a wida řád wáss / a vtwrzenij tě Wijry wassý kteráž gest w Krystu.

Bo áczkolwiek nie iesthem obecny wedle ćiáła / á wszákže vmysłem iestem z wámi / weselac sie y widzac porzadek wasz / y statecznosć wiary waszey w Krystusie.

6. Protož yakož gste přiyali Krysta Gežijsse Pána nasseho / tak w něm y choďte.

Jákoście tedy przyieli Krystusá Jezusá Páná / tak w nim postepuyćie.

ב

ז מְשֹׁרָשִׁים וּבְנוּיִם בּוֹ וְסָעוּדִים
וּמוּלָדִים בֶּאֱמוּנָה כְּמוֹ לְמַדְתֶּם
מוֹתִירִים בָּהּ בְּתוֹדָה׃

Arraygados y ſobre edificados en el, y confirmados en la fe, anſi como lo aueys aprendido, creciendo en ella con hazimiento de gracias.

ז בַּד מְשַׁרְשִׁרִין עֲקַרְיכוֹן
וּמִתְבְּנִין אַנְתּוֹן בֵּהּ ——
וּמִתְקַיְּמִין אַנְתּוֹן ——
בְּהַיְמָנוּתָא ך הֵי דְיִלְּפְתּוֹן
דְּבֵהּ תְּתַיְתְּרוֹן בְּתַוְדְיָתָא׃

Stando radicati & edificati in esso, e confermati ne la fede, si come v'è stato insegnato, abbondando in essa con rendimento di gratie.

Eſtans enracinés & edifiés en lui, & confermes en la foy, comme vous auez eſté enſeignés, abondans en icelle auec action de graces.

ח רְאוּ וְהִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן אִישׁ
יְבַלֵּק וְיָגוֹל אֶתְכֶם בַּעֲלִילוֹת
הַדְּבָרִים וּבְפִתְיוֹת שָׁוְא וּמְרֻמָּה
כַּהֲלֻמוֹד הָאֲנָשִׁים כִּיסּוֹדוֹת
הָעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא כַּמְשִׁיחַ׃

Mirad que ninguno hos ſaltée por philoſophias y vanos engannos, por tradiciones, por elementos del mundo. y no ſegun el Chriſto.

ח אַוְדְּהִרוּ דְּלָמָא ך אֱנָשׁ
יְחַלְּבִנְכוֹן בְּפִילוֹסוֹפוּתָא
וּבְטָעֲיוּתָא סְרִיקָתָא אֲזִיל
יוֹלְפָנָא דִּבְנֵי ——— נָשָׁא וַאֲזִיל
אֲסְטוֹכְסוֹהִי דְּעָלְמָא וְלָא
אֲזִיל מְשִׁיחָא ך׃

Auuertite che non sia alcun che faccia preda di voi per Filosafia è vano ingannamento, secondo la tradition de gli huomini, secondo gli elements del mondo, è non secondo Christo.

Prenez garde que nul ne vous butine par la philoſophie & vaine deception ſelon la tradition des hommes, ſelon les rudimens du monde, & non point ſelon Chriſt.

ט כִּי־בוֹ שׁוֹכֵן כָּל־מְלֹא אֱלָהוּת
גּוּפָנִית׃

Porque en el habita toda plenitud de diuinidad corporalmente:

ט דִּבֵהּ שָׁמַר כְּלַּהּ מוּלְיָא
דַּאֱלָהוּתָא גּוּשְׁמָנָאִית׃

Percioche in lui habita tutta la pienezza de la Diunità corporalmente.

Car en lui habite corporellement toute plenitude de Deité.

י וּבוֹ הֱיִיתֶם מְמֻלָּאִים שֶׁהוּא
רֹאשׁ כָּל־מִשְׁרָה וְשִׁלְטוֹן׃

Y enel eſtays cumplidos, el qual es cabeça de todo principado y poteſtad:

י וּבְהּ אַתְּקַבַּרְתּוֹן ——
מְשְׁתַּמְּלִיתּוֹן דְּהוּ אִיתַיְהִי
רֵישׁ ך דְּכָלְּהֵין אַרְכָּוס
וְשׁוּלְטָנָא ך׃

E sete compiuti in lui, che è il capo d'ogni Principato è potesta.

Et eſtes rendus accomplis en lui, qui eſt le chef de toute principauté & puiſſance:

יא וּבוֹ אַף נִמּוֹלְתֶּם בְּמוּלָה
שֶׁלֹּא בְאֱנוֹשׁ בְּשִׁלַּח גְּוִיַּת
הַחֲטָאִים ך בְּגִזּוּר הָעָרְלָה
בְּמוּלַת הַמָּשִׁיחַ׃

Enel qual tambien ſoys circuncidados de circunciſion no hecha con manos, con el deſpojamento del cuerpo de la carne en la circunciſion del Chriſto.

יא וּבְהּ אִתְגְּזַרְתּוֹן גְּזוּרְתָא
דְּלָא בְאִידִין בְּשִׁלַּח גְּוִיָּתָא
דַּחֲטָהֵי ך בְּגִזּוּרְתָּא דְּ
דְּמְשִׁיחָא׃

Per ilquale sete ancora circonciſi d'vna circonciſione fatta senza mano, per lo ſpogliamento del corpo de peccati de la carne, cioè per la circonciſion di Chriſto.

En qui auſſi vous eſtes circoncis d'vne circonciſion faite ſans main, par le deſpouillement du corps des pechés de la chair, aſſauoir par la circonciſion de Chriſt:

יב בְּהִקָּבְרְכֶם עִמּוֹ בַּטְבִילָה אֲשֶׁר
בּוֹ גַּם קַמְתֶּם עִמּוֹ בֶּאֱמוּנַת
גְּבוּרַת אֱלֹהִים אֲשֶׁר הֱקִימָנּוּ
מֵהַמֵּתִים׃

Sepultados juntamente con el en el Baptiſmo, en el qual tambien reſuſcitaſtes con el por la fe de la operacion de Dios que lo leuanto de los muertos.

יב וְאִתְקְבַרְתּוֹן עִמֵּהּ ב
בְּמַעֲמוּדִיתָא וּבֵהּ קָמְתּוֹן
עִמֵּהּ דְּהַיְמָנוּתָא בְּחַיְלָ ך
דְּאֱלָהָא דְּאַקִימֵהּ מִן בֵּית
מֵיתֵ ך׃

Essendo sepolti insieme con lui per il Battesimo: nelquale ancor sete insieme risuscitati per la fede de l'operatione efficace di Dio che lo risuscitò da morte.

Eſtans enſeuelis auec lui par le Bapteſme: en qui auſſi vous eſtes enſemble reſſuſcités, par la foy de l'efficace de Dieu qui l'a reſſuſcité des morts.

ζ.

7. Ἐῤῥιζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

8. Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.

9. Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς.

10. Καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας.

11. Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ.

12. Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν.

CAP. II.

7. Radicati & ſuperædificati in ipſo, & confirmati fide, ſicut & didiciſtis, abundantes in illo in gratiarum actione.

Rooted and built in him / and ſtabliſhed in the fayth / as ye haue bene taught / abounding therein with thankes giuing.

8. Videte ne quis vos decipiat per philoſophiam, & inanem fallaciam: ſecũdùm traditionem hominum, ſecundùm elementa mundi, & non ſecundùm Chriſtum.

Beware leſt there be any man that ſpoile you through philoſophie / and vaine deceyt / through the traditions of men / according to the rudiments of the worlde / and not after Chriſt.

9. Quia in ipſo inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter.

For in him dwelleth all the fulnes of the Godheade bodily.

10. Et eſtis in illo repleti, qui eſt caput omnis principatus & poteſtatis.

And ye are compleate in him / which is the head of all principalitie and Power.

11. In quo & circunciſi eſtis circunciſione non manu facta in expoliatione corporis carnis, in circunciſione Chriſti.

In whome alſo yee are circumciſed with circumciſion made without handes / by putting of the ſinfull body of y fleſh / through the circumciſion of Chriſt.

12. Conſepulti ei in baptiſmo: in quo & reſurrexiſtis per fidem operationis Dei, qui ſuſcitavit illum à mortuis.

In that ye are buried with him through baptiſme / in whome ye are alſo rayſed vp together through the fayth of the operation of God which rayſed him from the dead.

Das II. Capitel.

7. Vnd ſeyt gewurtzelt vnd erbawet in jhm / vnd ſeydt veſte im Glauben / wie jr geleret ſeyt / vnd ſeyt in demſelbigen reichlich danckbar.

Oc verer rodfeſte oc opbygde i hannem / oc verer faſte i troen / lige ſom i ere lærde / oc verer rigelige tacknemmelige i hende.

8. Sehet zu / daß euch niemand beraube durch die Philoſophia vnd loſe verführung / nach der Menſchenlehre / vnd nach der Welt Satzungen / vnd nicht nach Chriſto.

Seer til / at ingen bersfuer eder met Philoſophia oc løſ beſuigelſe / effter Menniſkens Lærdom / oc effter Verdens Skickelſe / oc icke effter Chriſtum.

9. Denn in jhm wohnet die gantze fülle der Gottheit leibhafftig.

Fordi at den gantſke Guddommeligheds fuldkommelighed boer i hannem legemlige.

10. Vnd jhr ſeyt volkommen in jm / welcher iſt das Haupt aller Fürſtenthumb vnd Oberkeit.

Oc i ere fuldkomne i hannem / huilcken ſom er Hoffuedet faar alle Førſtedøme oc Øffrighed.

11. In welchem jhr auch beſchnitten ſeyt / mit der Beſchneidung on hände / durch ablegung deß ſündlichen Leibs im Fleiſch / nemlich / mit der Beſchneidung Chriſti.

I huilcken i oc ere omſkaarne / met den Omſkærelſe vden hender / ved det ſyndelige Legemis affleggelſe i Kødet / ſom er / met Chriſti omſkærelſe.

12. In dem / daß jr mit jm begraben ſeyt durch die Tauffe. In welchen jhr auch ſeydt aufferſtanden / durch den Glauben den Gott wircket / welcher jn aufferweckt hat von den Todten.

I det / at i ere begraffne met hannem formedelſt Daaben. I huilcken i ere oc opſtandne / formedelſt Troen / ſom Gud forarbeyder / huilcken hannem opuecte fra de Døde.

Kapitola II.

7. Gſauce u kořenění a wzděláni ná něm z vtwrzenij ſkrze Wijru / yakožyſte y naučeni / hogně roſtaucew tom s dijkuow činěnijm.

Bedac vkorzenient y budowánt ná nim / y vtwierdzent wiárą / iákoście ſie nauczyli / obfiţnie ſtac w niey z dźiękowániem.

8. Hledtež ať wás žádný neoklamá maudroſtij ſwětſkau a marným zklamánijm / podlě vſtanowenij lidſkeho / a podlě živluow Swěta / a ne wedlě Kryſta.

Bácźcie tedy ţby żaden nie był ktoryby wás złupić miał przez madroſć ludzką y prożną zdradę / vcżąc wedle vſtaw ludzkich / podług nauk świeckich / á nie według Kryſtuſa.

9. Neb w něm přebywá wſſeckna plnoſt Božſtwij tělesně:

Dla tego ţż w nim mießka wßytká pełnoſć Boſtwá iſtotnie.

10. A wy gſte w něm doplněni / kterýž geſt hlawau wſſech Princypátůw / a Poteſtátůw.

Y eſteſcie w nim napełnieni / ktory teſt głowa wßelkiego páńſtwá y przełożeńſtwá.

11. Skrze kterehož y obřezáni gſte / obřezánijm ne rukau včiněnym / k ſwlečenij těla / ale obřezánjm Kryſtowým:

Przez ktorego też obrzezáni teſteſcie obrzezániem nie rękomá vczynionym / gdyśćieciáło wáße grzechowi poddane zwlekli przez obrzezánie Kryſtuſowe.

12. Neb pohřbeni gſte s nim na Křtu / w kterémžto y wſtali gſte z mrtwých ſkrze Wijru mocnoſti Božij / ktereýž wzkřijſyl gey z mrtwých.

Pogrzebieni z nim przez krzeſt / przez krory też wyśćie z nim powſtali przez wiárę możney ſprawy Bożey / krory go wzbudźił z martwych.

ב

13 וַאֲתֶם דַּמְיָתִין הֲוַיְתוּן
בַּחֲטָהַיְכוּן וּבַעוּרְלוּת
ב בִּסְרְכוּן אַחֵיכוּן עִמֵּהּ ו
וְשָׁבַק לָן כָּלְהוֹן חֲטָרִין׃

E voi che eravate morti ne i delitti, e nil preputio de le vostra carne, vi ha vivificati insieme con lui, havendovi perdonati tutti i peccati.

14 וַעֲשָׂא בְּפוּקְדָנְהִי שְׁטַר
חַיְבִין דַּהֲוָה דְאִיתְהִי הָנָא
סְכוּבְלָן וְשַׁקְלֵהּ מִן
מַצְעֲתָא וְקַבְּעֵהּ בְּזִקְיְפֵהּ׃

Et havendo cancellato lo scritto che era contra di noi, ne decreti, ciqual dicoci era contrario: & hallo tolto del mezo, conficcandolo ne la croce.

15 וּבְשַׁלַח בְּגַרֵהּ פְּרְסִי ל
דְּאַרְכּוֹס וְלַשַׁלְטָנֵא וְאַבֵּהֵת
אִבּוֹן בְּלֵאזִית בְּקְיוֹמֵהּ׃

Et havendo spogliati i principati è le potestà, gli ha messi publicamente in spettacolo trionfando di loro in essa.

16 לָא הֲכִיל אֱנָשׁ יְדִינְכוּן
בְּמֵאכְלָא וּבְמַשְׁתָּיָא אֲו
בְּפוּלְגָא דְּאֵדָא וְדָרִישֵׁי
יַרְחָא וְשַׁבַּתָּא׃

Niuno dunque vi condanni nel mangiare, ò nel bere, ò in distintion di giorno di festa, ò di nuoua luna, ò di sabbati.

17 דְּלֵין דְּאִיתַיְהוּן ——
טְלַלְיָתָא דְּאִילֵין דְּעָתִידִין
בְּגַרָא דֵּין מְשִׁיחָא הוּ׃

Lequali cose sono ombra di quelle che doueuano venire, ma il corpo è di Christo.

18 גְּלָמָא אֱנָשׁ יְצַבְּ——ת
בְּמִבְּיכוּ——ת רַעְיָנָ——ל
לְמִחֲיַבְּוּתְכוּן דְּחָשְׁתַּעֲבְּדוּן
לְפוּלְחָנָא דְּמַלְאֲכָ——ן
סָגֵא עַל מִדֵּם דְּלָא חָזָא
וְסָרִיקְאִי——ת מְתַחַתַּר ב
בְּרַעְיָנָא דְּבִסְרֵהּ׃

Niuno vi comandi à suo piacere, per humiltà e religione d'angeli, ingerendosi arrogantemente in quelle cose ch'ei non ha veduto, temerariamente gonfiato dal senso de la sua carne.

ב

13 וְאַתֶּם הַמֵּתִים הֱיִיתֶם בַּעֲוֹנוֹת
וּבְעָרְלַת בְּשַׂרְכֶם הֶחֱיָה אֶתְכֶם
עִמּוֹ חָנַם לְסָלוֹחַ וְלָשֵׁאת לָכֶם
אֶת־כָּל־חֲטָאִים׃

Viuificando hos tambien à vosotros juntamente conel, perdonando hos todos los peccados, estando vosotros muertos en peccados y en el capullo de vuestra carne.

14 לִמְחוֹת אֶת־שְׁטַר חוֹבוֹתֵינוּ
אֲשֶׁר הוּא עָלֵינוּ בַּחֻקִּים בַּתּוֹרוֹת
וּבַמִּשְׁפָּטִים וַיָּחֵב וְיֹאשֵׁנוּ
לֵאלֹהִים וַיִּשָּׂא וַיִּסַּח אוֹתוֹ
וַיְאַחִיזֵהוּ בַּצָּלָב׃

Rayendo la cedula de los ritos que nos era contraria, que era contra nosotros quitandola de en medio y enclauandola en la cruz:

15 בֶּהְתְפַּשֵּׁט הָעֶטָה בוּשָׁה עַל־
הַמִּשְׂרוֹת וְשִׁלְטוֹנוֹת בְּבֶטָּחוֹן
לְהִתְרוֹעֵעַ עֲלֵיהֶם בְּנַצָּחוֹ׃

Y despojando los principados y las potestades, y sacandolos à la verguença en publico confiadamente triumphando dellos en ella.

16 לָכֵן אִישׁ לֹא יִשְׁפּוֹט אֶתְכֶם
בְּאֹכֶל אוֹ־בְשָׁתִי אוֹ־בְיָמִים
אוֹ־בְמוֹעֲדִים אוֹ־בְיָרְחִים אוֹ־
בְּשַׁבָּתוֹת׃

Portanto nadie hos juzgue en comida, ò en beuida, ó en parte de dia de fiesta, ó de nueua luna ó de Sabbados.

17 אֲשֶׁר הֵם צֵל־הָעֲתִידִים אַךְ
הַגְּוִיָּה לַמָּשִׁיחַ הִיא׃

Lóqual el la sombra de lo que estaua por venir: mas el cuerpo es del Christo.

18 וְאִישׁ לֹא יָרֹם לְהַשִּׁיאוֹ וְלַחֵיב
אֶת־נַפְשְׁכֶם חֶפֶץ לַהֲלֹךְ בַּעֲנָוָה
וּבַעֲבוֹדַת הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר לֹא
רָאָם שָׁוְא מִתְיַפַּח בְּתַבְוֹנַת לִבּוֹ׃

Nadie hos gouierne à su voluntad con pretexto de humildad y religion de Angeles que nunca vido, andando hinchado en el vano sentido de su carne.

Ϛ.

13. Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι, καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα.

Et lors que vous estiez morts en offenses & au prepuce de vostre chair, il vous viuifiés ensemble auec lui, vous ayant gratuitement pardonné toutes vos offenses.

14. Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρεν ἐκ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ.

En ayant effacé l'obligation qui estoit contre nous, laquelle gisoit ès ordonnances, & nous estoit contraire: & laquelle il a entierement abolie, l'ayant fichee en la croix.

15. Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

Ayant despouillé les Principautés & puissances, lesquelles il a publiquement menees en monstre, triomphant d'elles en icelle.

16. Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει, ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νουμηνίας, ἢ σαββάτων.

Que nul donc ne vous condamne en manger ou en boire, ou en distinction d'vn iour de feste, ou de nouuelle lune, ou de sabbats.

17. Ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Lesquelles choses sont ombre de celles qui estoyent à venir, mais le corps en est en Christ.

18. Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω, θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ.

Que nul ne vous maistrise à son plaisir par humilité d'esprit, & seruice des Anges, s'ingerant és choses qu'il n'a point veuës, estant temerairement enflé du sens de sa chair:

13. Et vos cum mortui eſſetis in delictis & præputio carnis veſtræ, convivificavit cum illo: donans vobis omnia delicta.

And yee which were dead in ſinnes/ and in the vncircumciſion of your fleſh/ hath hee quickened together with him/ forgiuing you all your treſpaces.

14. Delens quod adverſus nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipſum tulit de medio, affigens illud cruci.

And putting out the hand writing of ordinances that was againſt vs/ which was contrarie to vs/ he euen tooke it out of the way/ and faſtened it vpon the croſſe.

15. Et expolians principatus & poteſtates, traduxit confidenter palàm, triumphans illos in ſemetipſo.

And hath ſpoyled the principalities/ and Powers/ and hath made a ſhew of them openly/ and hath triumphed ouer them in the ſame croſſe.

16. Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte diei feſti, aut neomeniæ, aut ſabbathorum.

Let no man therfore condemne you in meate and drinke/ or in reſpect of an holy day/ or of the newe moone/ or of the Sabbath dayes.

17. Quæ ſunt umbra futurorum, corpus autē Chriſti.

Which are but a ſhadowe of things to come: but the bodie is in Chriſt.

18. Nemo vos ſeducat, volens in humilitate & religione angelorum, quæ non vidit ambulans, fruſtra inflatus ſenſu carnis ſuæ.

Let no man at his pleaſure beare rule ouer you by humblenes of minde/ and worſhipping of Angels/ adauncing himſelfe in thoſe things which he neuer ſawe/ raſhly puft vp with his fleſhly minde.

An die Coloſſer.

Das II. Capitel.

13. Vnd hat euch auch mit jm lebendig gemacht/ da jhr todt waret in den Sünden/ vnd in der Vorhaut ewers Fleiſches/ vnd hat vns geſchenckt alle Sünde.

Oc hand giorde eder oeſaa leffuende met hannem/ der i vaare døde i Synden/ oc vdi eders Kødz Forhud/ oc hand forlod oſſ alle Synder.

14. Vnd außgetilget die Handſchrifft ſo wider vns war/ welche durch ſatzung entſtund/ vnnd vns entgegen war/ vnd hat ſie auß dem mittel gethan/ vnd an das Creutz gehefftet.

Oc vdſlette den Haandſcrifft/ ſom vaar imod oſſ/ huilcken der bleff ved Stickelſer/ oc vaar oſſ imod/ oc hand tog hende bort/ oc ſlo hende til Kaarſſet.

15. Vnd hat außgezogen die Fürſtenthumb vnd die Gewaltigen/ vnnd ſie ſchaw getragen öffentlich/ vnd einen Triumph auß jhnen gemacht/ durch ſich ſelbs.

Oc hand roffuede Forſtedsme oc de Veldige/ oc bar dem obenbarlige til ſyne/ Oc giorde en Seyer aff dem/ formedelſt ſig ſelff.

16. So laſſet nun niemand euch Gewiſſen machen über Speiſe oder über Tranck/ oder über beſtimpten Feyertagen oder Newmonden/ oder Sabbather.

Saa lader nu ingen gøre eder ſamuittighed i Mad eller vdi Dricke eller i beſtickede Hellige dage/ eller ny Maane/ eller Sabbather.

17. Welchs iſt der ſchatten von dem das zukünfftig war/ aber der Cörper ſelbs iſt in Chriſto.

Huilcket er en Skugge om det ſom tilkommende vaar/ Men Legemet ſelff er i Chriſto.

18. Laſſet euch niemand das ziel verrucken/ der nach eigener wahl einher gehet/ in Demut vnd Geiſtligkeit der Engel/ deß er nie keines geſehen hatt/ vnd iſt ohne ſache auffgeblaſen in ſeinem fleiſchlichen Sinn.

Lader ingen vndrycke Maalet faar eder/ ſom gaar effter ſin egen vduelelſe/ vdi ydmyghed oc Englis aandelighed/ huilcket ſom hand aldri haffuer ſeet/ oc er vden ſag opblæſdi ſit kødelige ſind.

K Kolocenſkim.

Kapitola II.

13. A wás/ když gſte byli mrtwij w hřijſſých/ a w neobřezánij těla waſſeho/ ſpolu obživil s nim/ odpuſtiw nám wſſecky hřijchy.

A was też gdyście byli vmárli w grzechách y w nieobrzezce ciáłá wáſzego/ ożywił z nim pospołu/ odpuściwſzy wam wſzytki grzechy.

14. Smazaw Zápis kterýž byl proti nám vložen/ a ten byl odporný nám: y wyzdwihl gey z poſředka/ a přibil gey na Křijž:

A wymázawſzy Cyrográf vſtaw ktory był przeciwko nam/ y był nam przeciwny/ á on gi precz odiął z pośrzodku/ przybiwſzy ku kryżowi.

15. A oblaupenť býti Pryncypáty a Poteſtáty okázal zgewně/ wijtězſtwij obdežaw nad nimi/ ſkrze ſebe ſamého.

A zewłokſzy państwá y przekożeńſtwa/ tawnie te wywiodł na podziw/ zacnie te zwyćiężywſzy przezeń.

16. Protož žádný wás neſuď w pokrmu a w nápoji/ neb w Swěcenij Swátku/ aneb prwnijho dne nowěho Měſýce/ aneb Soboth:

Niechay tedy was nikt nie oſądza dla pokármu ábo picia/ ábo względem świetá/ ábo záſkánia mieſiacá/ ábo Sábáthow.

17. Neb tw wěcy byly ſtijnem budaucých/ tělo pak Kryſtowo.

Ktore rzeczy ſą cieniem rzeczy przyſzłych/ ale ciáło eſt Kryſtuſowe.

18. Nižádný wás neſwoď ſkrze pokoru a náboženſtwij pokryté Angelſké/ w tom ſe hož newiděl/ chodě pyſſně/ a nadarmo nadut gſa ſmyſlem těla ſwého:

Żaden ſie niech nie waży ſtháнowić czego około was/ z poddáńſtwáy chwały Aniołow/ w ty ſie rzeczy wtracáiąc ktorych nie widział/ á prożno ſie nadymáiąc z wymyſłu ciáłá ſwego.

ב

19 וְלֹא אֲחִיד רֵישָׁא
דְּמִנֵּהּ כְּלֵהּ פִּגְרָא מְתַרְבַּב
וּמִתְקַיֵּם בְּשָׁרְיָנָא וַגִּדָּמָא
וְרָבֵא תַּרְבִּיתָא דַּאלָהָא׃

E non ritenendo il capo, da cui essendo tutt'l corpo sostentato, e congiunto insieme per le congiunture e legamenti, cresce d'accrescimento di dio.

20 אִן גֵּיר מִיתְתּוּן עִם
מְשִׁיחָא מִן אַסְטַוְכְסַוְהִי
דְּעָלְמָא לְמָנָא אֵיךְ הוּ
דְּחַיְיתּוּן בְּעָלְמָא מִת
מְתְתַּדְּינִין אַנְתּוּן׃

Se Voi dunque sete morti con Christo à gli erudimenti del mondo, perche Vi lasciate Voi caricare di decreti, come se Voi viueste nel mondo?

21 לָא לַם תְּקְרוּב וְלָא
תְּטְעַם וְלָא תְּקַף׃

Cioè, Non toccare, non gustare, non maneggiare.

22 דְּאִיתַיְהִין הַלִּין חֲשָׁחָא
דְּמִתְחַבְּלָא וּפִתְגָּדָא אֲנָשִׁין
וְיוּלְפָנָא דְּבְנֵישָׁא׃

Lequali tutte cose ordinate secondo i precetti e dottrine de gli huomini, sono vanno in corruttione per l'vso.

23 וּמִתְחַזְיָן דְּאִית בְּהִין
מִלְּתָא דְּחָכְמְתָא בְּפִרְצוּף
מַבְּיכוּתָא וְדַחֲלַת אֱלָהָא
וְלָא חָיְסִין עַל פִּגְרָא לָא
בְּמֶדֶם דְּמִיקַר אֱלָא
בְּאִילִין דְּחַשְׁחָתָא אִנִּין
דְּבְסַרָא׃

Lequali hanno ben forma di sapientia in deuotione volontaria, & humiltà d'animo, & in questo che non risparmiano il corpo, e non hanno riguardo alcuno à satiar la carne.

ג

1 אִן הָכִיל קָמְתּוּן עִם
מְשִׁיחָא דְּלְעֵל בְּעוּ אֲתַר
דְּמְשִׁיחָא יָתֵב עַל יְמִינָא
דְּאֱלָהָא׃

Se adunque Voi sete risuscitati con Christo, cercate le cose che sono in alto, dove Christo è a sedere à la destra di Dio.

ב

19 וְלֹא לָאֲחוֹז אֶת־רֹאשׁ אֲשֶׁר
מִמֶּנּוּ כָּל־הַגְּוִיָּה בְּדֶבֶק וְנֶחְיֶה
מְרֻכָּבָה וְנֶאֱפָדָה הִיא לְפָרוֹת
לְמַרְבֵּה אֱלֹהִים׃

Y no teniendo la cabeça, de la qual todo el cuerpo alimentado y conjuncto por sus ligaduras y conjunturas crece en augmento de Dios.

20 וְאִם מַתֶּם עִם הַמָּשִׁיחַ
מִיסוֹדוֹת הָעוֹלָם וּמַה־עוֹד כְּמוֹ
חַיֵּיכֶם בָּעוֹלָם תִּשָּׁפְטוּן׃

Pues si soys muertos con el Christo de los elementos del mundo, porque aun, como que biuiessedes en el mundo, seguis ritos.

21 לֹא תִמַּשׁ וְלֹא תִטְעַם וְלֹא
תִגַּע׃

No toques, No gustes, No trates?

22 אֲשֶׁר כֻּלָּם לַאֲבֵדָה בְּבִצְעָם
כְּמִצְוֹת וְלִמּוּדֵי הָאֲנָשִׁים׃

Las quales cosas perecen en el mismo vso por mandamientos y doctrinas de hombres:

23 הַנִּרְאוֹ לָהֶם דְּבַר
חָכְמָה בְּדִמּוּת עֲנָוָה וְיִרְאַת
אֱלֹהִים וּלְעַנּוֹת אֶת־בָּשָׂר לֹא
בִיקָרָה אֶחָת לְשָׂבְעַת הַבָּשָׂר׃

Las quales cosas tienen à la verdad palabras de sabiduria en religion voluntaria, y en humilidad: y no para regalar àl cuerpo, ni para àlguna honrra, ó para hartura de la carne:

ג

1 וְאִם קַמְתֶּם מֵמֵתִים עִם
הַמָּשִׁיחַ גַּם אֶת־אֲשֶׁר לְמַעְלָה
תְּבַקְּשׁוּ אֲשֶׁר שָׁם הַמָּשִׁיחַ הוּא
יוֹשֵׁב לִימִין אֱלֹהִים׃

Mas si aueys resuscitado con el Christo, loque es de arriba buscad, donde esta el Christo sentado à la diestra de Dios.

Γ.

19. Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ.

Et ne retenant point le chef, duquel tout le corps estant fourni & adiusté ensemble par iointures & liaisons, croist en accroissement de Dieu.

20. Εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν τῷ χριστῷ, ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ, δογματίζεσθε.

Si donc vous estes morts auec Christ quant aux rudimens du monde pourquoi vous charge-on d'ordonnances, comme si vous viuiez au monde?

21. Μὴ ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς;

Assauoir, Ne mange, Ne gouste, Ne touche point.

22. Ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων.

Qui sont toutes choses perissables par l'vsage, estant estables suiuant les commandemens & les doctrines des hommes:

23. Ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας, ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

Lesquelles ont toutesfois quelque apparence de sapience en deuotion volontaire & humilité d'esprit, & en ce qu'elles n'espargnent nullement le corps & n'ont aucun esgard au rassasiement de la chair.

ΚΕΦΑΛ. γ'.

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος.

Si donc vous estes resuscitez auec Christ, cerchez les choses qui sont en haut, là où Christ est assis à la dextre de Dieu.

CAP. II.
Das II. Capitel.
Kapitola II.

19. Et non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & coniunctiones ſubminiſtratum & conſtructum, creſcit in augmentum Dei.

19. Vnnd helt ſich nicht an dem Haupt/ auß welchem der gantze Leib/ durch gelenck vnd fugen handreichung empfehet / vnnd an einander ſich enthelt / vnd alſo wächſt zur Göttlichen gröſſe.

19. A nedrže ſe hlawy/ ktereužto wſſecko tělo ſkrze rozličné ſpogenij a ſwazky Láſky y ſwornoſtj zprawené a wzdělané/ roſte w rozmnoženíj Božijm.

And holdeth not the head/ whereof all the body furniſhed and knit together by ioynts and bandes / increaſeth with the increaſing of God.

Oc hand holder ſig icke til Hoffuedet/ aff huilcket det gantſke Legeme faar hielp formedelſt Leder oc ſammenkomme/ oc holder ſig tilſammen/ oc voxer ſaa til Guddommelig ſtorlighed.

Nie trzymáiac ſie głowy/ z ktorey wſzytko ciáło przez ſpoienia y złączenia związáne y ściągnione roſćie/ z pomnożenia Bożego.

20. Si ergo mortui eſtis cum Chriſto, ab elementis huius mundi: quid adhuc tanquam viventes in mundo decernitis.

20. So jr denn nun abgeſtorben ſeyt mit Chriſto den Satzungen der Welt/ was laſſet jr euch denn fangen mit ſatzungen/ als lebetet jhr noch inn der Welt?

20. Protož geſtliže gſte zemřeli s Kryſtem od živlůw tohoto Swěta/ proč ež geſtě yakobyſte byli Swětu živi vſtanowugete:

Wherefore if ye be dead with Chriſt from the ordinances of the world why/ as though ye liued in the worlde/ are ye burdened with traditions?

Der ſom i nu da ere aff døde / met Chriſto fra Verdens Skickelſer/ hui lade i da fange eder met Skickelſer/ lige ſom i leffuede end nu i Verden?

Przeto ieſtli bedac vmárłymi z Kryſthuſem/ wolni ieſteſćie od vſtháw świeckich/ przeczże iákoby żywiacá świećie/ vſtáwámi obćiążeni bywáćie?

21. Ne tetigeritis, neque guſtaveritis, neque contrectaveritis.

21. (Die da ſagen.) Du ſolt das nicht angreiffen / du ſolt das nicht koſten/ du ſolt das nicht anrühren.

21. Nedotýkay ſe/ ani okuſſug/ ani ſe s tijmto obijray:

As/ Touch not / Taſte not / Handle not.

(Huilcke ſom ſige) Du ſkalt icke tage paa det/ du ſkalt icke ſmage det/ du ſkalt icke røre ved det.

Nie dotýkay ſie/ nie koſtuy/ nie máćay.

22. Quæ ſunt omnia in interitum ipſo uſu, ſecundùm præcepta & doctrinas hominum.

22. Welches ſich doch alles vnter handen verzehret/ vnd iſt menſchengebott vnd lehre.

22 Neb ty wſſecky wěcy pomijſegij/ když ſe gich požijwá wedlé přikázanij a wčenij lidſkeho.

Which all perish with the vſing/ and are after the commandements and doctrines of men.

Huilcket ſig dog fortærer vnder henderne / oc er Menniſkens Bud oc Lærdom.

Ktore rzeczy wſzytki ſamym vżywaniem giną/ będąc vſtáwione z roſkazánia y náuk ludzkich.

23. Quæ ſunt rationem quidem habentia ſapientiæ in ſuperſtitione & humilitate, & non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad ſaturitatem carnis.

23. Welche haben einen ſchein der Weißheit / durch ſelberwehlte Geiſtligkeit vnd Demuth / vnd dadurch / daß ſie deß Leibes nicht verſchonen/ vnd dem Fleiſch nicht ſeine ehre thun/ zu ſeiner notdurfft.

23. Ktereżto wěcy zdagij ſe żeby měly zpuoſob maudroſti w powěrze/ a w ponižení/ a w vbližowánij tělu / a w neczinnij gemu pohodlij k ſytoſti těla.

Which thinges haue in deede a ſhewe of wiſedome/ in voluntarie religion/ and humblenes of mynde / and in not ſparing the bodie: neither haue they it in any eſtimation to ſatisfie the fleſh.

Som haffue Viſdoms ſkin / formedelſt egen vdualt Aandelighed oc Ydmyghed/ oc der met / at de icke ſpare Legemet / oc icke gøre Kødet ſin ære / til ſin nødtorfftighed.

Ktore maią náſtępuiące rzeczy: dobrowolną chwałę y pokorę/ y vmyſłowe ćiáłu vtrapienie/ y to/ że ćiáłu nie folguią/ ále mu żadnéj nie ſtoią/ gdyż ſie ku tym rzeczom ściągáią/ ktorymi ćiáło bywa náſycone.

CAP. III.
Das III. Capitel.
Kapitola III.

I Gitur ſi conſurrexiſtis cũ Chriſto: quæ ſurſum ſunt, quærite: ubi Chriſtus eſt in dextera Dei ſedens.

Seyt jhr nun mit Chriſto auffer ſtanden/ ſo ſuchet was droben iſt/ da Chriſtus iſt/ ſitzend zu der Rechten Gottes.

PRotož powſtalili gſte s Kryſtem kterě wěcy ſwrchu gſau / těch hledayte/ kdež Kryſtus na prawicy Božij ſedij.

If yee then bee riſen with Chriſt/ ſeeke thoſe thinges which are aboue/ where Chriſt ſitteth at the right hand of God.

EFter i nu oyſtandne met Chriſto / da ſøger det ſom er offuen til / der ſom Chriſtus er / ſidendis hoſſ Guds høyre haand.

Ták teſtiśćie wſtáli z Kryſtuſem / rzeczy tych ktore wzgore ſa ſzukayćie/ gdźie Kryſtus na práwicy Bożey ſiedźi.

ג

2 דַּלְעֵל אָתְרָעוֹ וְלָא
דְּבַארְעָא׃

Habbiate affettione à le cose che son su alto, e non à quelle che son sopra la terra.

3 מְיְתִתּוּן לְכוֹן גֵּיר וְחַיֵּיכוֹן
כְּסִין עִם מְשִׁיחָא בַּאלָהָא׃

Imperoche Voi siete morti, e la Vostra vita e nascosta con Christo in Dio.

4 וְאֶמְתַי דְּמְשִׁיחָא
מְתְגְּלֵא דְּהוּא חַיִּין דִּידִין
אַף אַנְתּוּן תְּתְגְּלוּן עִמֵּהּ
בְּשׁוּבְחָא׃

Quando Christo, che e la nostra Vita, apparirà, allora apparirete ancor Voi con esso lui in gloria.

5 אֲמִיתוּ הֲכֵיל דְּדְמַיכוֹן
דְּבַארְעָא זְנוּתָא שַׁנְבוּתָא
וְכַאבָא וְרִגְזָתָא בִּישָׁתָא
וְעַלּוּבוּתָא דְּהִי דְּחַלָּא
פִּתְכֵּרָא׃

Mortificate dunque le Vostre membra che son sopra la terra, la fornicatione, l'immondetia, la dissolutione, la mala concupiscentia, e l'auaritia, che è Un'idolatria.

6 מְטוּל דָּלִין גֵּיר אָתָא
רוּגְזָה דַּאלָהָא עַל בְּנֵי
דְּלָא מְתְטַפְסְנוּתָא׃

Per lequali cose l'ira di Dio viene sopra i figliuoli de l'infedelità.

7 בְּהָלִין אַף אַנְתּוּן
הַלַכְתּוּן מִן קְדִים כַּד מ
מְתְהַפְכִין הֲוִיתּוּן בְּהִין׃

Ne lequali ancora Voi già caminaste, quando viuenate in esse.

8 הָשָׁא דֵּין אֲנִיחוּ מְנְכוֹן
כְּלְהֵין דָּלִין רוּגְזָא חֲמָתָא
בִּישׁוּתָא גּוּדָפָא מְמוֹלָלָא
טַנְפָא׃

Ma hora ponete giu ancor Voi tutte le cose, l'ira, lo sdegno, la malitia, la maladicentia, il dishonesto parlare da la Vostra bocca.

ג

2 וְאֶת־אֲשֶׁר לְמַעְלָה חֻכְמוּ
וְלֹא אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֱמָה׃

Loque es de arriba curad no loque sobre la tierra.

3 כִּי־מַתֶּם וְחַיֵּיכֶם נִסְתָּרִים
אֶת־הַמָּשִׁיחַ בֵּאלֹהִים׃

Porque muertos soys, y vuestra vida esta escondida con el Christo en Dios.

4 אִם הַמָּשִׁיחַ יִגָּלֶה שֶׁהוּא חַיֵּינוּ
אָז גַּם אַתֶּם עִמּוֹ תִּגָּלוּ בְּכָבוֹד׃

Quando se manifestare el Christo, vuestra vida, entonces vosotros tambien sereys manifestados en gloria.

5 עַל־כֵּן הָמִיתוּ אֶת־נְתֵחֵיכֶם
אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ אֶת־הַזְּנוּת
טֻמְאָה עֲכִירוּת תַּאֲוַת הָרָעוֹת
בֶּצַע כֶּסֶף אֲשֶׁר יֶשׁ־עֲבוֹדַת
הָאֱלִילִים׃

Mortificad pues vuestros miembros que estan sobre la tierra: fornicacion, immundicia, deleyte carnal mala concupiscencia, y auaricia laqual es seruicio de idolos.

6 עַל־הָאֵלֶּה בָּאָה חֲרוֹן אַף
יְהוָה עַל־בְּנֵי סוֹרִים׃

Por las quales cosas la yra de Dios viene en los rebelles.

7 אֲשֶׁר בָּם גַּם אַתֶּם הֲלַכְתֶּם
כְּאֶשֶׁת בַּחִיּוֹתְכֶם בָּהֶם׃

En las quales vosotros tambien andauades en ótro tiempo biuiendo en ellas.

8 וְעַתָּה שִׁימוּ גַּם אַתֶּם מֵעֲלֵכֶם
אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶת־
חֲרוֹן אַף רַע עֲלִילוֹת גִּדּוּפִים
דִּבְרֵי בָשְׁנָה מִפִּיכֶם׃

Mas aora dexad tambien vosotros todas estas cosas, yra, enojo, malicia, maledicencia, torpes palabras de vuestra boca.

γ'.

2. Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

Pensez aux choses qui sont en haut, non point a celles qui sont sur la terre.

3. Ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ.

Car vous estes morts, & vostre vie est cachee auec Christ en Dieu.

4. Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Quand Christ, qui est vostre vie, apparoistra, lors vous aussi apparoistrez auec lui en gloire.

5. Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία.

Mortifiez donc vos membres qui sont sur la terre, paillardise, souillure, appetit desordonné, mauuaise conuoitise, & auarice, qui est idolatrie.

6. Διὰ ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

Pour lesquelles choses vient l'ire de Dieu sur les enfans de rebellion.

7. Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς.

Esquelles aussi vous auez cheminé autresfois quand vous viuiez en icelles.

8. Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.

Mais maintenant vous aussi despouillez toutes ces choses, ire, colere, mauuaistié mesd sance parole deshonneste hors de vostre bouche,

CAP. III.

2. Quæ sursum sunt sapite: non quæ super terram.

Set your affections on things which are aboue/ and not on thinges/ which are on the earth.

3. Mortui enim estis: & vita vestra est abscondita cum Christo in Deo.

For ye are dead/ and your life is hid with Christ in God.

4. Cum Christus apparuerit, vita vestra: tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria.

When Christ which is our life/ shall appeare/ then shall ye also appeare with him in glorie.

5. Mortificate ergo membra vestra quę sunt super terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam, & avaritiam, quæ est simulachrorum servitus.

Mortifie therefore your members which are on the earth/ fornication/ vncleannes/ the inordinate affection/ euill concuviscence/ and couetousnes which is idolatrie.

6. Propter quæ venit ira Dei super filios incredulitatis.

For the which thinges sakes the wrath of God commeth on the chitdren disobedience.

7. In quibus & vos ambulastis aliquando cum viveretis in illis.

Wherein ye also walked once/ when ye liued in them.

8 Nunc autem deponite & vos omnia: iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro.

But nowe put yee awaye euen all these things/ wrath/ anger/ maliciousnes/ cursed speaking/ filthie speaking/ out of your mouth.

Das III. Capitel.

2. Trachtet nach dem das droben ist/ nicht nach dem das auff Erden ist.

Tracter effter det som er offuen til/ icke effter det som er paa Jorden.

3. Denn jr seyt gestorben/ vnd ewer leben ist verborgen mit Christo inn Gott.

Thi at i ere døde/ oc eders Legeme ere skiulte met Christo/ i Gud.

4. Wenn aber Christus euer Leben sich offenbaren wirdt/ denn werdet jhr auch offenbar werden mit jhm/ inn der Herrligkeit.

Men naar Christus som er eders Liff/ obenbarer sig/ da skulle ocsaa i obenbaris met hannem/ vdi Herlighed.

5. So tödtet nun euer Glieder/ die auff Erden sind/ hurerey/ vnreinigkeit/ schändliche brunst/ böse lüst/ vnd den Geitz (welcher ist Abgötterey.)

Saa dræber nu eders Lemmer/ som ere paa Jorden/ horeri/ wrenlighed/ skendelig brynde/ ond Lyst/ oc Gerighed (som er Affguderi.

6. Vmb welcher willen kompt der zorn Gottes über die Kinder deß vnglaubens.

For hues skyld Guds vrede kommer offuer vantroens Børn.

7. In welchen auch jhr weiland gewandelt habt/ da jr darinnen lebetet.

Iblant huilcke i ocsaa vandrede vdi fordom tid/ der i vandrede der vdi.

8. Nun aber leget alles ab von euch/ den zorn/ grim/ boßheit/ lästerung/ schandbare wort auß ewrem munde.

Men legger nu alting aff eder/ Vrede/ Grumhed/ Ondskaff/ Bander/ Skendzels ord aff eders mund.

Kapitola. III.

2. Kterě wěcy swrchu gsau/ o ty pečugte/ a ne o zemské.

Stáraycie sie o rzeczách kthore sa wzgore/ nie ktore sa ná ziemi.

3. Nebo wy zemkeli gste/ a žiwot wáss skryt gest s Krystem w Bohů.

Abowiem iestescie vmárli/ á žywot wáss skryty iest z Krysthusem w Bogu.

4. Ale když se koli okáže Krystus/ žiwot wáss/ tehdy y wy okážete se s nim w Sláwě.

Gdy Krystus on žywot náß sie okaže/ tedy y wy z nim okážecie sie chwálebnymi.

5. Protož mrtwěte audy wasse/ kteřijž gsau zemsstij/ yako Smilstwo/ Nečistotu/ Chlipnost/ Zádost zlau/ a Lakomstwij/ genž gest Modlám slauženij:

Wmartwiayćież tedy członki wáße ziemskie/ grzech nieczysthy/ plugástwo/ sprosna roskoß/ zła pozadliwość/ y łákomstwo/ ktore iest bálwo chwálstwem.

6. Neb pro ty wěcy hněw Božij přicházý na Syny nedowěry.

Dla kthorych rzeczy przychodzi gniew Boży ná syny nieposłußne.

7. Mezy kterýmižto y wy někdy chodili gste/ když gste žiwi byli w těch hřijssých.

W ktorychescie y wy niekiedy chodzili gdyscie żyli w nich.

8. Ale wy nynij složte s sebe wssecky wěcy/ hněw/ prchliwost/ zlost/ zlolaycnost/ y nepoctiwau řeč z aust wassých.

Ale teraz odłożćie y wy ty wßytki rzeczy/ gniew/ popedliwość/ złość/ złorzeczeństwo/ plugáwe słowá z vst wáßych.

ג

9 לֹא תְכַזְּבוּ בֵּינֵיכֶם הַפְשִׁיטוּ
אֶת־אָדָם יָשָׁן אֶת־פְּעָלָיו׃

No mintays los vnos à los otros: despojandohos del viejo hombre con sus hechos.

Non mentire l'vno à l'altro, essendoui spogliati de l'huomo vecchio con le sue attioni.

10 וְלָבְשׁוּ אֶת־חָדָשׁ הַמִּתְחַדֵּשׁ
לְדַעַת אֱלֹהִים בְּצֶלֶם וְכִדְמוּת
בּוֹרְאָיו׃

Y vistiendohos del nueuo, el qual por el conocimiento es renouado conforme à la imagen delque lo crió:

Et essendoui vestiti de l'nueuo, ilqual si rinnoua ne la cognitione, secõdo l'imagine di colui che l'ha creato.

11 אֵיכֹה אֵינֶנּוּ יְוָנִי אוֹ יְהוּדִי
מוּלָה וְעָרְלָה לֹעַז מֶשֶׁךְ עֶבֶד
חָפְשִׁי כִּי אִם כֹּל בְּכֻלָּם הַמָּשִׁיחַ׃

Donde no ay Griego y Iudio, Circuncision y Capullo, barbaro, Scytha, sieruo, libre: si no todo esto: y en todo, el Christo.

Doue non e Greco ne Giudeo, Circoncisione, ne preputio, Barbaro, Scita, seruo, libero: ma Christo e il tutto in tutte le cose.

12 לָכֵן לִבְשׁוּ כַּבְחִירֵי אֱלֹהִים
קְדוֹשִׁים וַאֲהוּבִים אֶת־רַחֲמֵי־
חֶסֶד טוֹבָה עֲנָוָה עַנְוָה אֶרֶךְ
אַפָּיִם׃

Vestihos, pues, (como Escogidos de Dios, Sanctos, y Amados) de entrannas de misericordia, de benignidad, de humildad, de mansedumbre, de tolerancia.

Siate dunque (come eletti di Dio, santi e diletti) vestiti di viscere di misericordia, di benignità, d'humilità, di mansuetudine, di patientia.

13 וְהֱיוּ תְּמַיְּכִין אִישׁ אֶת־אָחִיו
וְסוֹבְלִין אִישׁ אֶת־אָחִיו וְאִם
אִישׁ עִם־אִישׁ עִלָּה חֵרוֹת
רוּעֲמָא אֵיכָנָא דַּמְשִׁיחָא
שְׁבַק לְכוֹן הָכְנָא אַף אַנְתּוּן
שְׁבוֹקוּ׃

13 הֶחָאַפְּקוּ בֵּינֵיכֶם וְשָׂאוּ אִישׁ
לְרֵעֵהוּ אִם יֵשׁ־לוֹ עֶלָּיוֹ רִיב
כְּמוֹ גַּם הַמָּשִׁיחַ נָשָׂא לָכֶם כֵּן
גַּם אַתֶּם׃

Supportando los vnos à los otros, y perdonandohos los vnos à los otros, si alguno tuuiere que xa del otro: de la manera que el Christo hos perdonó à vosotros, ansi tambien vosotros.

Sopportandoui l'vn l'altro, e perdonandoui l'vno à l'altro, se alcun ha querela contr'alcuno: sicome ancor Christo ha perdonato à voi, cosi fate voi parimente.

14 וְעַל־כָּל־הָאֵלֶּה תֶּהֱוֹ־לָכֶם
הָאַהֲבָה שֶׁהִיא עֲבוֹת הַתַּמָּה׃

14 וְעַל־כָּל־אֵלֶּה הַלְבִּישׁוּ אֶת־
הָאַהֲבָה אֲשֶׁר הִיא חֶבֶל הַכְּלִילִיּוּת׃

Y sobre todas estas cosas, Charidad, la qual es la vinculo de la perfecion.

E sopra tutte queste cose siate vestiti di charità, che è il legame de la perfettione.

γ'.

9. Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ.

Ne mentez point l'vn à l'autre, ayans desueſtu le vieil homme auec ſes actes:

10. Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν.

Et ayans reueſtu le nouuel homme, lequel ſe renouuelle en cognoiſſance ſelon l'image de celui qui l'a creé.

11. Ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία· Βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

Là où il n'y a ni Grec ni Iuif, ni Circonciſion ni Prepuce, ni Barbare ni Scythe, ni ſerf ni franc: mais Chriſt y eſt tout & en tous.

12. Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι, καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν.

Soyez donc (comme eſleus de Dieu, ſaincts & bien-aimés) reueſtus des entrailles de miſericorde, de benignité, d'humilité, de douceur, d'eſprit patient:

13. Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς.

Supportans l'vn l'autre, & pardonnans les vns aux autres, ſi l'vn a querelle contre l'autre, comme Chriſt vous à pardonné, vous auſſi faites le ſemblable.

14. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος.

Et outre tout cela, ſoyez reueſtus de charité, qui eſt le lien de perfection.

CAP. III.

9. Nolite mentiri invicem, expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis.

Lie not one to another / seeing that ye haue put of the olde man with his workes.

10. Et induentes novum eum qui renovatur in agnitionem, secundùm imaginem eius qui creavit illum.

And haue put on the newe / which is renewed in knowledge after the image of him that created him.

11. Vbi non est (*masculus & femina*) Gentilis & Iudæus, circumcisio & præputium, Barbarus & Scytha, servus & liber: sed omnia, & in omnibus Christus.

Where is neither Grecian nor Jewe / circumcision nor vncircumcision / Barbarian / Scythian / bonde / free: but Christ is all and in all things.

12. Induite vos ergo sicut electi Dei, sancti & dilecti, viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam.

Now therefore as the elect of God holy and beloued / put on tender mercy / kindnes / humblenes of minde / meekenes / long suffring.

13. Supportantes invicem: & donantes vobismetipsis si quis adversus aliquem habet querelam, sicut & Dominus donavit vobis: ita & vos.

For bearing one another / and forgiuing one another / if any man haue a quarell to another: euen as Christ forgaue you / euen so do ye.

14. Super omnia autem hæc, charitatem habete, quod est vinculum perfectionis.

And aboue all these thinges put on loue / which is the bond of perfectnes.

Das III. Capitel.

9. Lieget nicht vntereinander. Ziehet den alten Menschen mit seinen wercken auß.

Liuger icke at huer andre. Affrører det gamle Menniske met sine gerninger.

10. Vnnd ziehet den newen an / der da vernewret wird zu der erkenntniß / nach dem Ebenbilde / deß / der jhn geschaffen hat.

Oc ifører det Ny / som skal fornyss til bekendelse / effter hans rette Billede / som hannem skabte.

11. Da nicht ist Grieche / Jüde / Beschneidung / Vorhaut / Vngrieche / Schyta / Knecht / Freyer / sondern alles vnd in allen Christus.

Der som icke er Grecke / Jøde / Omskærelse / Forhud / Wgrecke / Schyta / Fri / Men Christus er alting oc i alle.

12. So ziehet nun an / als die außerwehlten Gottes Heiligen vnd Geliebten / hertzliches erbarmen / freundligkeit / demut / sanfftmut / gedult.

Saa ifører eder nu / som Guds vdualde Helligen oc Elskelige / hiertelig Barmhertighed / Venlighed / Ydmyghed / Sactmodighed / Taalmodighed.

13. Vnd vertrage einer den andern / vnd vergebet euch vntereinander / so jemandt klage hat wider den andern. Gleich wie Christus euch vergeben hat / also auch jhr.

Oc den ene fordrage den anden / oc forlader huer andre / der som nogen haffuer Klaagemaal mod den anden / Lige som Christus forlod eder / saa skulle oc i.

14. Vber alles aber ziehet an die Liebe / die da ist das band der volkommenheit.

Oc offuer alting da fører eder i kærlighed / som er fuldkommenheds Baand.

Kapitola III.

9. Nelžete gedni druhým / poněwadž gste swlěkli s sebe starého Cžlowěka y skutky geho.

Nie kłámayćie ieden przećiw drugiemu / gdyśćie zwlekli onego stárego człowieká z vczynkámi iego.

10. A oblekli gste se w nowěho / toho kterýž se obnowuge k poznánij podlě obrazu toho / kterýž stwořil gey:

Y oblekli nowego / kthory sie odnawia ku vznániu / podług wyobráženia tego ktory go stworzył.

11. Kdežto nenij rozdijlu mezy (Mužem a Zenau /) Rzekem a Zidem / mezy obřezaným a neobřezaným / mezy gednijm a druhým Národem / mezy Služebnijkem a Swobodným / ale wssecko a we wssech gestiť Krystus.

Gdźie nie maß Greká / y Zydá / obrzezánia y nie obrzezki / człowieká prostego / Táthárzyna / niewolnika / wolnego / ále wßythko y we wßech Krystus.

12. Protož oblecte se yako wywolenij Božij / Swatij a milij / w střewa Milosrdenstwij / w dobrotu / w pokoru / w střijdmost / w trpěliwost.

Przy obleczćież sie tedy (táko wybrani Boży / świeći / y vmiłowáni) w wnetrznośći miłosierdzia / w dobrotliwość / w pokorę / w ćichość / w ćierpliwość.

13. Snássegijce geden druhého / a odpausstěgjce sobě wespolek / máli kdo proti někomu žalobu: Yakož y Krystus odpustil wám / ták y wy.

Folguiac ieden drugiemu / y odpußczáiac sobie iesliby kto miał skárge przećiwko drugiemu / táko też Krystus odpuśćił wam / tak też y wy.

14. Ale nadewssecko toto / měgte Lásku / kteráž gest swazek dokonalosti.

A nád tho wßytko záchowayćie miłość / ktora iest zwiazka doskonáłośći.

ג | ג | γ'.

15 וְשָׁלֹמָה דְּמְשִׁיחָא יְדַבַּר לִבַוָתְכוֹן דְּלֵהּ אָתְקְרִיתוּן בְּחַד פְּגַר וַהֲוַיְתוּן מְוַדְּין לַמְשִׁיחָא׃

E la pace di Dio gouerni ne i Vostri cuori, à laquale ancer sete chiamats in vn corpo: e siate grati.

15 וּשְׁלוֹם אֱלֹהִים יִנְצַח בְּלִבְּוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר בּוֹ גַּם נִקְרָאתֶם בְּגוּיָה אֶחָת וְהוֹדוּ לַיהוָה׃

Y la paz de Dios gouierne envuestros coraçones: en la qual anſimiſmo ſoys llamados en vn cuerpo: y ſed agradecidos.

15. Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.

Et que la paix de Dieu tiene le principal lieu en vos cœurs, à laquelle vous eſtes appelés en vn corps, & ne ſoyez point ingrats.

16 דְּבַר מְשִׁיחָא יְשְׁכוֹן בָּכוֹן בְּעֻשְׁרָא בְּכָל חָכְמָה לְמַלָּפָה וּלְסַדָּרָה נַפְשָׁתְכוֹן בְּמִזְמוֹרֵי וב נַבְּתָשְׁבְּחָתָא וּבְזִמִירָתָא דְּרוּחָא וְבַשַׁבּוּתָא הֲוַיְתוּן מְזַמְּרִין בְּלִבַבְתְכוֹן לֵאלָהָא׃

La parola di Christo habiti in Voi abbondantemente in ogni ſapientia: inſegnandoui et ammonendoui Voi ſteſſi l'vn l'altro con ſalmi, e lauds, e canzoni ſpirituali, cantando con gratia nei cuor veſtro al Signore.

16 דְּבַר הַמָּשִׁיחַ יִשְׁכֹּן בָּכֶם בְּעֹשֶׁר בְּכָל חָכְמָה לַלַּמֵּד וּלְיַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם בְּמִזְמוֹרִים תְּהִלִּים וְנִגִּינוֹת רוּחַ בָּחִין פְּצָחִים בְּלִבַבְכֶם לַיהוָה׃

La palabra del Chriſto habite en voſotros en abundancia en toda ſabiduria, enſennandohos y exhortandohos los vnos à los otros con pſalmos y hymnos, y canciones eſpiriauales con gracia cantando en vueſtros coraçones àl Sẽnor.

16. Ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ, διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ.

Que la parole de Chriſt habite en vous plantureuſement en toute ſapience, en vous enſeignant & admonneſtãt l'vn l'autre par pſeaumes, louanges, & chaſons ſpirituelles, auec grace, chantans de voſtre cœur au Seigneur.

17 וְכָל מִדֵּם דְּתַעְבְּדוּן בְּמִלָּה אוֹ בַעֲבָדָה כֻּלְּהוֹן בְּשׁוּמָא דְּמָרָן יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא הֲוַיְתוּן עָבְדִין וְהַוַיְתוּן מְוַדִּין בְּאוּדֵהּ לֵאלָהָא אַבָּא׃

E qualunque coſa Voi facciate, ò in detto in fatto, fate tutto nel nome del Signore IESV, rendendo per lui gratie à Dio Padre.

17 וְכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ בְּדָבָר וּבְמַעַל כֻּלָּם בְּשֵׁם אֲדֹנֵינוּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ עֲשׂוּ וְהוֹדוּ לֵאלֹהִים וְלָאָב בְּיָדוֹ׃

Y todo loque hizierdes, en palabra, ó en hecho, todo ſea en el nombre del Sennor Ieſus el Chriſto, haziendo gracias àl Dios y padre por el.

17. Καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου ἰησοῦ (χριστοῦ ποιεῖτε,) εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

Et quelque choſe que vous faciez, ſoit par parole ou par œuure, faites le tout au nom du Seigneur Ieſus, rendãs graces par lui à noſtre Dieu, & Pere.

18 נְשֵׁי אִשְׁתַּעְבַּדְן לְבַעֲלַיְכִין אֵיךְ דְּיָאךְ בְּמַ בְּמְשִׁיחָא׃

Voi moglĩ, ſiate ſoggette à i Voſtri mariti, come ſi conuiene nel Signore.

18 נָשִׁים תְּכָנַעְנָה תַּחַת אִישֵׁיהֶן כַּנָּאוֶה בַּיהוָה׃

Las caſadas, ſed ſujetas à vueſtros proprios maridos, como conuiene en el Sennor.

18. Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς (ἰδίοις) ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ.

Femmes, ſoyez ſuiettes à vos propres maris, ainſi qu'il appartient ſelon le Seigneur?

19 גַּבְרַיָא אַחֲבוּ בְּשֵׁיכוֹן וְלָא תְּהוֹן מְרִירִין ע עֲלַיְהֵין׃

Voi mariti, amate le Voſtre moglĩ, e non ſiate amari verſo eſſe.

19 הָאֲנָשִׁים אֶהֱבוּ אֶת נְשֵׁיכֶם וְלֹא תִתְמָרְרוּ אֲלֵיהֶן׃

Los maridos, amad vueſtras mugeres, (y no les ſeays deſſabridos.

19. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς.

Maris, aimez vos femmes, & ne vous enaigriſſez point contre elles.

20 בְּנַיָא אַשְׁתַּמְעוּ לְאַבָהַיְכוֹן בְּכֹל מִדֵּם הָכַנָּא גְּיִר שַׁפִּיר חֲדָם מָרָן׃

Voi figliuoli, obbedite à i Voſtri padri è madri in tutte le coſe: perciocche queſto è grato al Signore.

20 הַבָּנִים שִׁמְעוּ לְיוֹלְדֵיכֶם בְּכָל דְּבָרִים כִּי זֹאת יָשָׁרָה הִיא בְּעֵינֵי יְהוָה׃

Los hijos, obedeced à vueſtros padres en todo; porque eſto agrada àl Sennor.

20. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον ἐν κυρίῳ.

Enfans obeiſſez à peres & meres en toutes choſes: car cela eſt plaiſant au Seigneur.

CAP. III.

15. Et pax Christi exultet in cordibus vestris: in qua & vocati estis in uno corpore: & grati estote.

And let the peace of God rule in your hearts/ to the which ye are called in one bodie/ and be ye amiable.

16. Verbum Christi habitet in vobis abundanter, in omni sapientia: docentes & commonentes vosmetipsos, psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris Deo.

Let the word of Christ dwell in you plenteously in all wisedome / teaching and admonishing your owne selues / in psalmes / and hymnes / and spirituall songs / singing with a grace in your hearts to the Lord.

17. Omne quodcunque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Iesu Christi (*facite*) gratias agentes Deo & Patri per ipsum.

And whatsoeuer ye shall do / in worde or deed / do all in the Name of the Lord Jesus giuing thankes to God euen the Father by him.

18. Mulieres, subditæ estote viris, sicut oportet in Domino.

Wiues / submit your selues vnto your husbandes / as it is comely in the Lorde.

19. Viri, diligite uxores (*vestras*) & nolite amari esse ad illas.

Husbandes / loue your wiues / and be not bitter vnto them.

20. Filii, obedite parentibus per omnia, hoc enim placitum est in Domino.

Children / obey your parentes in all thinges: for that is well pleasing vnto the Lorde.

Das III. Capitel.

15. **Vnd der Fride Gottes regiere in ewren hertzen / zu welchem jr auch beruffen seyt / in einem Leibe / vnd seydt danckbar.**

Oc Guds fred regnere i eders hierte / til huilcken i oc ere kallede / i it Legeme / oc verer tacknemelige.

16. **Lasset das Wort Christi reichlich vnter euch wohnen / in aller Weißheit. Lehret vnd vermanet euch selbs / mit Psalmen vnd Lobgesängen / vnd Geistlichen lieblichen Liedern / vnd singet dem HERRN in ewrem hertzen.**

Lader Christi ord bo rigelige iblant eder / i al Visdom / Lærer oc formaner eder selff / met Psalmer oc Loffsange / oc aandelige deylige Viser / oc siunger faar HERREN i eders hierte.

17. **Vnd alles was jr thut / mit worten oder mit wercken / das thut alles in dem Namen deß HERRN Jesu / vnnd dancket Gott vnnd dem Vater durch jhn.**

Oc alt det som i gøre / met ord eller met gerninger Det gører altsammen i vor HERRIS Jhesu Naffn / oc tacker Gud oc Faderen formedelst hannem.

18. **Jhr Weiber seydt vnterthan ewren Männern in dem HERRN / wie sichs gebürt.**

I Hustruer / verer eders Mend vnderdanige i HERREN / lige som det sig bør.

19. **Jr Männer liebet ewre Weiber / vnd seyt nicht bitter gegen sie.**

I Mend / elsker eders Hustruer / oc verer icke bittere mod dem.

20. **Jhr Kinder seydt gehorsam den Eltern in allen dingen / Denn das ist dem HERRN gefällig.**

I Børn / vere Foreldrene lydige i alle ting / Thi der er HERREN behageligt.

Kapitola III.

15. A pokog Krystuow / ať panuge w Srdcých wassých / k kterěmužto powolanij gste w gednom těle / a budtež toho wděčni.

A pokoy Božy niech roskázuie w sercách wáßych / ku ktoremu též wezwáni iesteście w iedno ćiáło / á badźćie wdźięczni.

16. Slowo Krystowo přebýwayž hogně w wás / we wssý maudrosti / včijce a napomijnagijce sebe wespolek w Zalmijch / a w chwalách / a Pijsničkách duchownijch / s milostij zpijwagijce w srdcých wassých Pánu.

Słowo Krystusowe niechay mießka w was obficie / z wßeláka madrośćia vczac / y społecznie sámi śiebie nápomináiac / przez Psálmy / pieśni / y śpiewánia duchowne / z łáska śpiewáiac w sercu wáßym Pánu.

17. Wssecko cožkoli činijte / w slowu anebo w skutku / wsseckni wěcy čiňte we gměnu Pána Gežijsse Krysta / děkugijce Bohu a Otcy skrze něho.

A cokolwiek vczynićie mowa ábo skutkiem / czyńcie w imię Jezusowo / dźiękuiąc Bogu y Oycu przezeń.

18. Manželky poddány buďte Manželům swým / yakož slussý w Pánu.

Zony badźćie poddáne swoim mężom iáko przystoi w Pánu.

19. Manželě miluogte Manželky wasse / a neměgte se přijsně k nim.

Mężowie miłuyćie żony / áni się srożćie przećiwko nim.

20. Synowě / poslauchayte Rodičuow swých we wssem / neb se to lijbij PAnu.

Synowie słuchayćie rodzicow we wßytkim / ábowiem to Pánu miło.

ג

21 אֲבָהָא לָא תְּרָגְזוּן
בְּנֵיכוֹן דִּלָּא יָתְתְּעִיקוּן ׃

Voi padri, non irritate i Vostri figliuoli, acciochè non si perdano d'animo.

22 עַבְדָא אֶשְׁתַּמְעוּ בְכֹל
מִדֵּם לְמָרֵיכוֹן דְּבַגְרָא לָא
בְּמַחֲזֵא עַיְנָא אֵירְ הַגּוּן
דְּשַׁבְּרִין לַבְּנֵי נָשָׁא אֶלָּא
בְּלִבָּא בְּשִׁיטָא וּבְדַחְלְתָּה
דְּמָרֵי׃

Voi servi obbedite in tutte le cose a i Vostri padroni carnali, non servendo ad occhio, come per Voler piacere à gli huomini: ma con semplicità di cuore, temendo Iddio.

23 וְכֹל דַּעֲבְדִין אַגְתוּן מִן
כְּלָּה נַבְּשָׁכוֹן עֲבִדוּ אֵירְ
דְּלְמָרָן וְלָא אֵירְ דְּלִבְנֵי־
נָשָׁא׃

E qualunque cosa Voi facciate, fatela di cuore come al Signore, è non come à gli huomini.

24 וְדַעוּ דְּמִן מָרָן
מְקַבְּלִיתוּן בְּיֵרָתָנָא ב
בְּרִירְתָּא לְמָרֵי ד גִּיר
מְשִׁיחָא פָּלְחִיתוּן׃

Sapendo che Voi ne riceverete dal Signore la ricompensa de l'heredità: perciochè Voi servite al Signor Christo.

25 מַסְכְּנָא דִּין מָתְפְּרַע
אֵירְ מִדֵּם דַּאסְכֵּל וְלֵירְ
מַסְכַּב בַּאפָּא׃

Ma chi opera ingiustamente, riportarà quello ch'egli haverà ingiustamente operato: è non s'ha risguardo alcuno di persone.

ד

1 מָרָיָא עֲבִדוּ שְׁוִיוּתָנָא
וְכַאנוּתָא לְוָת עַבְדֵיכוֹן
וְהַוְיָתוּן יָדְעִין דָּאַף לְכוֹן
אִית הוּ מָרָא בַּשְׁמַיָּא׃

Voi signori rendete quel che è giusto è ragioneuole à i Vostri servi: sapendo che Voi ancora havete un Signore ne cieli.

2 בְּצְלוֹתָא אֶתְאַמְנוּ
וַהַוְיָתוּן עִירִין בַּהּ
וּמוֹדִין׃

Siate assidui à l'oratione, vegliando in essa con rendimento di gratie.

ג

21 הָאָבוֹת אַל־תַּרְגִּיזוּ אֶת־
בְּנֵיכֶם פֶּן יִרְגָּזוּן׃

Los padres, no irriteys à vueſtros hijos, porque no ſe hagan de poco animo.

22 הָעֲבָדִים שִׁמְעוּ בְכֹל־דְּבָרִים
לַאֲדֹנֵיכֶם אֲשֶׁר כַּבָּשָׂר חֶמֶת
לַעֲבוֹד לְעֵינֵיהֶם כְּמוֹ לְהֵיטִיב
בְּעֵינֵי הָאֲנָשִׁים כִּי־אִם בְּתֹם
לֵבָב יִרְאוּ אֶת־אֱלֹהִים׃

Los ſieruos, obedeced en todo à vueſtros ſennores carnales, no ſeruiendo âl ojo, como los que agradan ſolamente à los hombres, ſino con ſenzillez de coraçon, temiendo à Dios.

23 וְכֹל־אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ מִנֶּפֶשׁ
פְּעָלוּ כְּמוֹ לַיהוָה וְלֹא לַאֲנָשִׁים׃

Y todo loque hizierdes hazeldo de animo, como àl Sennor, y no à los hombres:

24 יוֹדְעִים כִּי־מֵיהוָה תְּקַחוּ
אֶת־שִׁלּוּמֶת הַנַּחֲלָה כִּי־לַאדֹנֵינוּ
לַמָּשִׁיחַ עוֹבְדִים אַתֶּם׃

Eſtando ciertos que del Sennor recibireys el ſalario de herencia porque àl Sennor Chriſto ſeruis.

25 כִּי־הַפֹּעֵל עַוְלָה יִקַּח כַּפֹּעַל
כַּפָּיו וְאֵין עִם יְהוָה מַשָּׂא פָּנִים׃

Mas elque haze injuria, recibira la injuria que hiziere; que no ay reſpecto de perſonas.

ד

1 הָאֲדֹנִים אֶת־צַדָּקָה וְישָׁרָה
לַעֲבָדֵיכֶם תַּעֲשׂוּ יוֹדְעִים כִּי־
גַם לָכֶם יֵשׁ־אָדוֹן בַּשָּׁמָיִם׃

Los ſennores, hazed loque es juſto y derecho con vueſtros ſieruos, eſtando ciertos que tambien voſotros teneys Sennor en los cielos.

2 בַּתְּפִלָּה תָּעוֹדוּ שֹׁקְדִים
בָּהּ בְּתוֹדָה׃

Perſeuerad en oracion velando en ella con hazimiento de gracias:

γ'.

21. Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.

Peres, n'irritez point vos enfans, afin qu'ils ne perdent courage.

22. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν θεόν.

Seruiteurs, obeiſſez en toutes choſes à ceux qui ſont vos maiſtres ſelon la chaïr, ne ſeruans point à l'œil, comme voulans complaire aux hommes, mais en ſimplicité de cœur, craignans Dieu.

23. Καὶ πᾶν ὅ, τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις.

Et quelque choſe que vous faciez, faites le tout de courage, comme au Seigneur, & non comme aux hommes:

24. Εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ γὰρ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε.

Sachans que vous receurez du Seigneur le guerdon de l'heritage: car vous ſeruez à Chriſt le Seigneur.

25. Ὁ γὰρ ἀδικῶν, κομιεῖται ὃ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι προσωπολημψία.

Mais qui fait iniuſtement, receura ce qu'il aura fait iniuſtement: & n'y a point d'eſgard à l'apparence des perſonnes.

ΚΕΦΑΛ. δ.

Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς.

Maiſtres rendez le droict & l'equité à vos ſeruiteurs, ſachans que vous auſſi auez vn Seigneur és cieux.

2. Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

Perſeuerez en priere, veillans en icelle auec actions de graces:

CAP. III.

21. Patres, nolite ad indignationem provocare filios vestros: ut non pusillo animo fiant.

Fathers/ prouoke not your children to anger/ lest they be discouraged.

22. Servi, obedite per omnia dominis carnalibus, non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes, sed in simplicitate cordis, timentes Deum.

Seruantes/ bee obedient vnto them that are your masters according to the flesh in all things / not with eye seruice as men pleasers/ but in singlenes of heart/ fearing God.

23. Quodcunque facitis, ex animo operamini sicut Domino, & non hominibus.

And whatsoeuer ye do/ doe it heartily/ as to the Lord / and not vnto men.

24. Scientes quòd à Domino accipietis retributionem hæreditatis. Domino Christo servite.

Knowing that of the Lord ye shall receiue the rewarde of the inheritance: for ye serue the Lorde Christ.

25. Qui enim iniuriam facit, recipiet id quod iniquè gessit: & non est personarum acceptio apud Deum.

But he that doeth wrong/ shall receiue for the wrong that he hath done/ and there is no respect of persons.

Das III. Capitel.

21. Ihr Väter erbittert ewer Kinder nicht/ auff daß sie nicht schew werden.

I Fedre/ Vecker icke eders Børn op til trette/ paa det de skulle icke bliffue mistrøstige.

22. Ihr Knechte seyt gehorsam inn allen dingen ewren leiblichen Herrn/ nicht mit dienst für augen / als den Menschen zu gefallen / sondern mit einfeltigkeit deß hertzen/ vnd mit Gottes forcht.

I Tienere / verer eders legemlige Herrer lydige i alle ting / Icke met Tienste faar øyen / som at behage Mennisken / men met hiertens enfoldighed / oc met Guds fryct.

23. Alles was jr thut/ das thut von hertzen / als dem HERREN / vnd nicht den Menschen.

Alt det som i gøre / det gører aff hiertet / som faar HERREN / oc icke faar Mennisken.

24. Vnnd wisset / daß jhr von dem HERRN empfahen werdet die vergeltung deß Erbes/ denn jr dienet dem HERREN Christo.

Oc vider/ at i skulle faa Arffuens betalning aff HERREN/ thi at i tiene den HERRE Christo.

25. Wer aber vnrecht thut/ der wird empfahen/ was er vnrecht gethan hat/ vnd gilt kein ansehen der Person.

Men huo som gør wret / hand skal faa / den wret som hand giorde / Oc der gelder ingen Personis anseelse.

Kapitola III.

21. Otcowě nepopauzegtež k hněwiwosti Synuow wassých/ aby sobě nezauffali.

Oycowie nie drażnićie dźiathek wáßych / iżby w rospácz nie przyßły.

22. Služebnijcy/ poslussni buďte we wssem Panuow swých tělesných ne na oko toliko slaužijce/ a yako Lidem se lijbijce/ ale w přijmnosti Srdce/ bogijce se Boha.

Sludzy słuchayćie we wßem tych ktorzy sa páni wedle ćiáłá/ nie służac ná oko/ iako ći ktorzy sie chcą ludziam podobáć / ále z ßczerośćia sercá Bogá sie boiac.

23. Cožkoli činijte/ vpřijmně čiňte/ yako PAnu a ne Lidem.

A cokolwiek vczynićie / z sercá czyńćie/ iáko Pánu á nie ludźiam.

24. Wědauce že od Pána wezmete odplatu dědictwij. Pánu Krystu zagistě slaužijte.

Wiedzac iż od Páná weżmiećie zapłáte dźiedźictwá / ábowiem Pánu Krystusowi służyćie.

25. Neb kdožby křiwdu včinil/ wezme za to odplatu / což gest neprawě včinil. A nenik přigijmánij osob v Boha.

A ktoby krzywdy czynił / odniesie krzywde ktora vczynił/ á nie máßći brákowánia osob.

CAP. IIII.

DOmini, quod iustum est & æquum, servis præstate: scientes quòd & vos Dominum habetis in cælo.

Ye masters/ do vnto your seruants/ that which is iust/ and equal / knowing that ye also haue a master in heauen.

2. Orationi instate: vigilantes in ea in gratiarum actione.

Continue in prayer/ and watche in the same with thankes giuing.

Das IIII. Capitel.

Ihr Herrn/ was recht vnnd gleich ist/ das beweiset den Knechten/ vnd wisset/ daß jr auch einen HERREN im Himmel habt.

I Herrer / beuiser Tienere/ det som ret oc lige er/ oc vider/ at i haffue oc en HERRE i Himmelen.

2. Haltet an am Gebet / vnd wachet in demselbigen mit Danckſagung.

Bliffuer varafftige at bede / oc vaager der vdi met tacksigelse.

Kapitola IIII.

PAni což gest sprawedliwěho a slussněho/ služebnijkům swým dáwayte/ wědauce že y wy PAna máte na Nebi.

WY pánowie zachowayćie sie spráwiedliwie y miernie przećiw sługam/ wiedzac iż y wy maćie Páná w niebie.

2. Buďtež vstawičnij na Modlitbě/ bdijce w nij s děkowánijm.

W modlitwách trwayćie/ czuiac w nich z dźiekowániem.

ד | ד | δ.

3 וְמִצְלִיאַף עֲלַיִן דַּאלָהָא יְפַתַּח לַן תַּרְעָא דְּמִלְּתָא לְמִמַלָּלוּ אָרָזָא דְּמְשִׁיחָא דְּמְטוּלְתַהּ אֲסִיר אֲנָא׃

Pregando insieme ancor per noi, acciochè Iddio ci apra la porta de la parola, per annuntiare il misterio di Christo: (per il quale io sono etiandio legato.)

3 וְתִתְפַּלְלוּ יַחְדָּו גַּם עָלֵינוּ אֲשֶׁר יִפְתַּח לָנוּ שַׁעַר הַדָּבָר לְדַבֵּר אֶת־מִסְתַּר הַמָּשִׁיחַ אֲשֶׁר עָלָיו גַּם נֶאֱסַרְתִּי׃

Orando tambien juntamente por nosotros que el Sennor nos abra la puerta de la palabra paraque hablemos el misterio del Christo, (por el qual aun estoy preso.)

3. Προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ καὶ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι.

Priant ensemble aussi pour nous, afin que Dieu nous ouure la porte de la parole, pour anoncer le secret de Christ, pour lequel aussi ie suis prisonnnier:

4 דַּאגְלִיוּהִי וַאמַלְּיוּהִי אֵיכַּנָּא דְּנֶלָּא לִי׃

Accioche io il manifesti nel modo che mi conuien parlare.

4 לְגַלּוֹתִי אוֹתוֹ כַּשֶּׁהוּא לִי לְדַבֵּר׃

Paraque lo manifieste, como me conuiene hablar.

4. Ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

Afin que ie le manifeste comme il faut que ie parle.

5 בְּחָכְמְתָא הַלְכוּ לָוָת בַּרְיָא וְזַבְנוּ קָארָסְכוּן׃

Caminate sauiamente verso quelli che son di fuore, ricuperando il tempo.

5 בְּחָכְמָה הִתְהַלְּכוּ אֶל־הַחוּץ לִקְנוֹת אֶת־הָעֵת׃

Andad con sabiduria con los estrannos ganando la occasion.

5. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

Cheminez sagement enuers ceux de dehors, rachetans le temps.

6 וּמִלַּתְכוּן בְּכֻל זְבַן בְּטַיְבוּתָא אֵיךְ דְּבְמִלְּתָא תְּהֵוֵא מְמַדְּכָא וַהֲוִיתוּן יְדִיעִין דַּאנָשׁ אֲנָשׁ אֵיכַּנָּא לֵהּ לְכוּן לְמִתְּבוּ בְּת פִּתְגָמָא׃

Il vostro parlare sia sempre con gratia condito di sale, per sapere come vi bisogna rispondere à ciascuno.

6 דְּבָרְכֶם יְהִי־תָמִיד בְּחֵן בַּמֶּלַח נְמֻלָּח לָדַעַת אֵכָה יְשֻׁוָּה לָכֶם לַעֲנוֹת דָּבָר לְכָל אִישׁ וְאִישׁ׃

Vuestra palabra siempre con gracia, adobada con sal: que sepays como hos conuiene responder à cada vno.

6. Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Que vostre parole soit touſiours confite en sel auec grace, afin que vous sachiez comment vous auez à respondre à vn chacun.

7 מִדַּם דַּלְוָתִי דֵּין יְוַדַּעְכוּן טוּכִיקוֹס אָחָא חַבִּיבָא וּמְשַׁמְּשָׁנָא מְהֵימָנָא וַעֲבִידָנָתַן בְּמָרְיָא׃

Tichico nostro amato fratello, è fedel ministro, e conseruo nel Signore vi farà intendere tutte le cose mie.

7 אֶת־כָּל־דְּבָרַי וּמַעֲשֵׂי כֻּלָּם יוֹדִיעֲכֶם טוּכִיקוֹס אָחִי אָדוּב וּמְשָׁרֵת נֶאֱמָן וְעֶבֶד עֲבוֹדָתִי בַּיהוָה׃

Mis negocios todos hos hará saber Tychico Hermano amado y fiel Ministro y consieruo en el Sennor.

7. Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ.

Tychique nostre bien-aimé frere, & fidele ministre, & compagnon de seruice au Seigneur, vous fera sauoir tout mon estat:

8 דִּשְׁדַּרִת לְוָתְכוּן לְעֵלַּת זָא יְדַע מַדַּם דַּלְוָתְכוּן וְנַבֵּיא לְבַוָּתְכוּן׃

Ilquale io ho mandato à voi à questo proprio effetto, ch'egli intenda de l'esser vostro, e consoli i vostri cuori.

8 אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו אֲלֵיכֶם עַל־אוֹתוֹ הַדָּבָר אֲשֶׁר יֵדַע אֶת־דְּבָרֵיכֶם וְיִנַּחֵם אֶת־לִבּוֹתֵיכֶם׃

El qual hos he embiado à esto mismo, à saber paraque entienda vuestros negocios, y vuestros coraçones sean consolados:

8. Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

Lequel i'ai enuoyé vers vous expressément, afin qu'il cognoisse de vostre estat, & qu'il conſole vos cœurs:

9 עִם אֲנִיסִמוּס אָחָא חַבִּיבָא וְהֵימְנָא דְּאִיתַוְהִי מִנְּכוּן הֲנוּן יוֹדְעוּנְכוּן מִדַּם דַּלְוָתַן׃

Insieme con Onesimo fedele è diletto fratello, che è de vostri: essi vi daranno notitia di tutte le cose di qui.

9 אֶת־אֲנִיסִימוֹס אִישׁ אֱמוּנִים וְאָחִי יְדִידִי אֲשֶׁר הוּא מִמְּכֶם אֶת־כָּל־דְּבָרִים יוֹדִיעוּכֶם הֵנָּעֲשׂוּ פֹּה עִמָּנוּ׃

Con Onesimo amado y fiel Hermano, el qual es de vosotros, todo loque acà passa hos haran saber.

9. Σὺν ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν πάντα ὑμῖν γνωρίσουσι τὰ ὧδε.

Auec Onesime nostre fidele & bien aimé frere, qui est des vostres: ceux vous aduertiront de tous les affaires de par deça.

CAP. IIII.

3. Orantes ſimul & pro nobis, ut Deus aperiat nobis oſtium ſermonis ad loquendum myſteriũ Chriſti (propter quod etiam vinctus ſum.)

Praying alſo for vs/that God may open vnto vs the doore of vtterance/to ſpeake the myſterie of Chriſt: wherefore I am alſo in bondes.

4. Vt manifeſtem illud ita ut oportet me loqui.

That I may vtter it/ as it becommeth me to ſpeake.

5. In ſapientia ambulate ad eos qui foris ſunt: tempus redimentes.

Walke wiſely toward them that are without/and redeeme the time.

6. Sermo veſter ſemper in gratia, ſale ſit conditus: ut ſciatis quomodo oporteat vos unicuique reſpondere.

Let your ſpeach be gracious alwayes/ and powdred with ſalt/ that yee may knowe how to anſwere euery man.

7. Quæ circa me ſunt, omnia vobis nota facient Tychicus chariſſimus frater, & fidelis miniſter, & conſervus in Domino.

Tychicus our beloued brother/ and faithfull miniſter/ and fellow ſeruant in the Lorde/ ſhall declare vnto you my whole ſtate.

8. Quem miſi ad vos ad hoc ipſum ut cognoſcat quę circa vos ſunt, & conſoletur corda veſtra.

Whom I haue ſent vnto you for the ſame purpoſe that he might knowe your ſtate/& might comfort your hearts.

9. Cum Oneſimo chariſſimo, & fideli fratre qui ex vobis eſt. Omnia quæ hîc aguntur, nota facient vobis.

With Oneſimus a faithfull and a beloued brother/ who is one of you They ſhall ſhew you of all things here.

Das IIII. Capitel.

3. Vnd betet zugleich auch für vns/ auff daß GOTT vns die Thür deß Worts auffthue/ zu reden das geheimniß Chriſti/ darumb ich auch gebunden bin.

Oc beder oc ſaa til lige for oſſ/ paa det at Gud ſkal oplade oſſ Ordens dør/ til at tale Chriſti hemmelighed/ Der faare er ieg oc bunden.

4. Auff daß ich daſſelbige offenbare/ wie ich ſol reden.

At ieg ſkal obenbare det/ ſom mig bør at tale.

5. Wandelt weißlich gegen die drauſſen ſind/ vnd ſchicket euch in die zeit.

Vandrer viſlige imod dem ſom ere vden faare/ oc ſticker eder effter tiden.

6. Ewer rede ſey allezeit lieblich/ vnd mit Saltz gewürtzet/ daß jr wiſſet/ wie jr einem jeglichen antworten ſollet.

Eders tale ſkal altid vere venlig/ oc offuerſtrød met ſalt/ at i kunde vide/ huorledis i ſkulle ſuare huer beſynderlige.

7. Wie es vmb mich ſtehet/ wirdt euch alles kunth thun Tychicus/ der liebe Bruder vnnd getrewe Diener vnd Mitknecht in dem HERRN.

Huorledis det gaar met mig/ ſkal Tychicus kundgøre eder alt ſammen/ min elſkelige Broder oc tro Tienere oc Medtienere i HERREN.

8. Welchen ich habe darumb zu euch geſand/ daß er erfahre/ wie es ſich mit euch helt/ vnnd daß er ewre hertzen ermahne.

Huilcken ieg ſende der faare til eder/ at hand ſkal forfare/ huorledis det haffuer ſig met eder/ oc hand ſkal formane eders hierte.

9. Sampt Oneſimo dem getrewen vnd lieben Bruder/ welcher von den ewren iſt. Als wie es hie zuſtehet/ werden ſie euch kunth thun.

Met Oneſimo/ den tro oc elſkelige Broder/ ſom er aff eders/ huorledis der haffuer ſig her met alting/ ſkulle de kundgøre eder.

Kapitola IIII.

3. Modlijce ſe take y za nás/ aby Buoh otewřel nám dwře keřeſtijk mluwenij o tagemſtwij Kryſtowu (pro kterýž y wězněm gſem) abych zgewowal ge tak yakož mi ſluſſý mluwiti.

Spolecznie ſie y zá nas modlac/ áby Bog nam otworzył drzwi ku mowie/ żebyſmy mowili táiemnice Kryſtuſowe/ dla ktorey też ieſtem w więzieniu.

4. Abych zgewowal ge tak yakož mi ſluſſý mluwiti.

Abych ią ták obiáwił/ táko mnie ſie godzi mowić.

5. Chodtež w Maudroſti před těmi kteříž gſau wně/ tas wykupugijce.

Madrze ſie obchodźcie z obcymi/ czás odkupuiąc.

6. Řeč waſſe wždycky w miloſti budiž přijgemná/ abyſſte wěděli kterak máte gednomu każdému od powijdati.

Mowá wáſzá niechay będzie záwſze z táſką ozdobioná ſola/ áby ſcie wiedźieli iáko macie każdemu od powiedźieć.

7. Kterak ſe pak děge přimně/ tok wám wſſeckno oznámj Tychykus Bratr naymilegſſý/ a werný Služebnijk/ a ſpolu ſłużebnijk w Pánu:

Wſzytki ſpráwy moie wám oznaymi Tychikus/ miły brát y wierny ſługá/ ktory zemna ſłuży w Pánie.

8. Kterýhož gſem poſtal k wám/ proto/ aby zwěděl co ſe pu oſobij při wás/ a aby potěſyl Srdcý waſſých.

Ktoregom poſłał do was ymyſlnie/ ná to áby ſie wywiedźiał o ſpráwách wáſzych/ y pocieſzył ſerca wáſze.

9. S Onezymem naymilegſſým a wěrným Bratrem/ kterýžto z wás geſt: kterijž wſſeckno co ſe v nás děge/ známo učinij wám.

Z Onesymem wiernym á miłym brátem ktoryieſt z was/ wſzytko tedy wam oznáymią co ſie tu dźieie.

ד

10 שְׁאֵל לְשָׁלוֹמְכֶם אֲרִיסְטַרְכוֹס
הַנִּשְׁבָּה עִמִּי וּמַרְקוֹס בֶּן־דּוֹד
בַּרְנַבָּא אֲשֶׁר עָלָיו לָקַחְתֶּם
מִצְוֹת אִם יָבוֹא אֲלֵיכֶם לָקַחַת
אוֹתוֹ׃

Saludahos Ariſtarcho mi compannero en la priſion, y Marcos el ſobrino de Barnabas (acerca del qual aueys recebido mandamientos, ſi viniere à voſotros, recebirloheys:)

11 וְיֵשׁוּעַ הַנֶּאֱמָר יוּסְטוֹס אֲשֶׁר
הֵם מִמּוּלָה הָאֵלֶּה לְבַדָּם חֲבֵרַי
לְמַלְכוּת אֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם הָיוּ
לִי נֶחָמָה׃

Y Ieſus elque ſe llama el Iuſto: los quales ſon de la Circunciſion: eſtos ſolos ſon losque me ayudan en el Reyno de Dios: han me ſido conſuelo.

12 שׁוֹאֵל לְשָׁלוֹמְכֶם אֶפַּפְרָא
אֲשֶׁר מִכֶּם הוּא עֶבֶד הַמָּשִׁיחַ
תָּמִיד מַחֲלֶה אֶת־בְּנֵי אֱלֹהִים
בַּעֲבוּרְכֶם בִּתְפִלּוֹתָיו אֲשֶׁר
תַּעַמְדוּ תְּמִימִים וּשְׁלֵמִים בְּכָל־
רְצוֹן אֱלֹהִים׃

Saludahos Epaphras, el qual es de voſotros ſieruo del Chriſto, ſiempre ſolicito por voſotros en oraciones, que eſteys firmes, perfectos y cumplidos en todo loque Dios quiere.

13 כִּי־מֵעִיד לוֹ אָנֹכִי כִּי־יֶשׁ־
לוֹ קִנְאָה רַבָּה עֲלֵיכֶם וְעַל־
אֲשֶׁר בְּלָאוֹדִיקְיָא וַאֲשֶׁר
בְּהִירוֹפוֹלִיס הֶמָּה׃

Que yo le doy teſtimonio que tiene gran zelo por voſotros y por losque eſtan en Laodicea, y losque en Hierapolis.

14 שׁוֹאֵל לְשָׁלוֹמְכֶם לוּקָס
הָרוֹפֵא אִישׁ חֲמֻדוֹת וְדִימָס׃

Saludahos Lucas el medico amado, y Demas.

15 שַׁאֲלוּ בְשָׁלוֹם לַאֲחֵינוּ אֲשֶׁר
בְּלָאוֹדִיקְיָא וְלִנוּמְפָא וְלַקְהִלָּה
אֲשֶׁר הִיא בְּבֵיתוֹ׃

Saludad à los Hermanos que eſtan en Laodicea, y à Nympha, y à la Igleſia, que eſtá en ſu caſa.

ד

10. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς. ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν.

Ariſtarque, qui eſt priſonnier auec moi, vous ſalue, & Marc le couſin de Barnabas: (touchant lequel vous auez receu mandement, s'il vient à vous, recueillez-le.)

11. Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.

Et Ieſus qui eſt appelé Iuſte: leſquels ſont de la Circoncihon: ceux-ci ſeuls ſont mes compagnons d'œuure au royaume de Dieu, leſquels m'ont eſté en conſolation.

12. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ.

Epaphras qui eſt des voſtres, ſeruiteur de Chriſt vous ſalue, combatant touſiours pour vous en priere, afin que vous demeuriez parfaits & accomplis en toute le volonté de Dieu.

13. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ, ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει.

Car ie lui porte teſmoignage qu'il a vn grand zele pour vous, & pour ceux qui ſont en Laodicee, & pour ceux qui ſont en Hierapolis.

14. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ Δημᾶς.

Luc le medecin bien-aimé vous ſalue, & Demas auſſi.

15. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν.

Saluez les freres qui ſont en Laodicee, & Nymphas, & l'Egliſe qui eſt en ſa maiſon.

Aristarco, che è prigione insieme con meco, ti saluta, è così fa Marco cugino di Barnaba (di cui hauete ricenuta commessione: s'egli viene à voi riceuetelo.)

El IESV che si chiama Iusto: iquali sono de la Circoncisione. Questi soli s'adoperano con meco per il regno di Dio, iquali mi sono stati di consolatione.

Vi saluta Epafra seruo di Christo, ilquale è de Vostri: che combatte sempre per Voi ne l'orationi, acciochè Voi stiate perfetti e compiuti in ogni volontà di Dio.

Certo io rendo testimonianza di lui ch'egli ha molto zelo per Voi, e per quei che sono in Laodicea, e per quei che sono in Hierapoli.

Salutaui Luca medico, diletto, è Dema.

Salutate i fratelli che sono in Laodicea, è Ninfa, e la Chiesa che è in casa sua.

CAP. IIII.

10. Salutat vos Aristarchus concaptivus meus, & Marcus consobrinus Barnabæ, (de quo accepistis mandata. Si venerit ad vos, excipite illum.)

Aristarchus my prison fellow saluteth you / and Marcus / Barnabas sisters sonne (touching whom ye receyued commandements / If he come vnto you / receyue him)

11. Et Iesus qui dicitur Iustus: qui sunt ex circuncisione, hi soli sunt adiutores mei in regno Dei: qui mihi fuerunt solatio.

And Jesus which is called Justus / which are of the circumcision. These onely are my workfellowes vnto the king dome of God / which haue bene vnto my consolation.

12. Salutat vos Epaphras qui ex vobis est, servus Christi Iesu, semper solicitus pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti & pleni in omni voluntate Dei.

Epaphras the seruant of Christ / which is one of you / saluteth you / and alwayes striueth for you in prayers / that ye may stande perfect / and full in all the will of God.

13. Testimonium enim illi perhibeo, quòd habet multum laborem pro vobis, & pro iis qui sunt Laodiciæ, & qui Hierapoli.

For I beare him recorde / that hee hath a great zeale for you / and for them of Laodicea / and them of Hierapolis.

14. Salutat vos Lucas medicus charissimus: & Demas.

Luke the beloued physition greeteth you / and Demas.

15. Salutate fratres qui sunt Laodiciæ: & Nympham, & quæ in domo eius est Ecclesiam.

Salute the brethren which are of Laodicea / and Nymphas / and the Church which is in his house.

Das IIII. Capitel.

10. Es grüsset euch Aristarchus mein Mitgefangener / vnd Marcus der Nef Barnabe / von welchem jr etliche befelch empfangen habt. So er zu euch kompt / nemet jhn auff.

Aristarchus min Metfangne hilser eder / oc Marcus Barnabe søsken barn / om huilcken i finge nogen Befalning. Der som hand kommer til eder / da anammer hannem.

11. Vnd Jesus der da heisset Just / die auß der Beschneidung sind. Dise sind allein meine gehülffen am Reich Gottes / die mir ein trost worden sind.

Oc Jesus som kaldis Just / som ere aff Omskærelsen. Disse ere aleniste mine Methielpere i Guds Rige / som ere bleffne mig en trøst.

12. Es grüsset euch Epaphras / der von den ewren ist / ein Knecht Christi / vnd allezeit ringet für euch mit Gebeten / auff daß jr bestehet volkommen / vnd erfüllet mit allem willen Gottes.

Epaphras hilser eder / som er aff eders / Christi Tienere / oc strider altid for eder met sin Bøn / at i kunde bliffue stadige / fuldkomne oc opfylte met al Guds vilie.

13. Jch gebe jm zeugniß / daß er grossen fleiß hat vmb euch / vnd vmb die zu Laodicea vnd Hierapoli.

Jeg giffuer hannem vidnisbyrd / at hand haffuer stor flid for eder / oc for dem i Laodicea oc vdi Hierapoli.

14. Es grüsset euch Lucas der Artzt der geliebte / vnd Demas.

Lucas den Læge min elskelige hilser eder / oc Demas.

15. Grüsset die Brüder zu Laodicea / vnd den Nymphan / vnnd die Gemeine in seinem Hause.

Hilser Brødrene i Laodicea / oc Nymphan / oc den Menighed i hans Huss.

Kapitola IIII.

10. Pozdrawuge wás Aryskarchus / spolu wězeň můg / a Marek Sestřenec Barnabássůw (o kterémž gsem wám přikázal / Přijgdeliť k wám přijgměte gey.)

Pozdrawia was Arystharchus ktory iest ze mną w więzieniu / y Márek stryieczny brát Barnabaßow / o ktorym maćie roskazánie / iesliby przyßedł ábyśćie go przyieli.

11. A Gezus kterýž slowe Sprawedliwý / kteřijž gsau z Obřezaných. Ti sami gsau pomocnijcy mogi / w kázanij Králowstwij Božijho / kteřijž mi byli k potěssenij.

A Jezus przezwiskiem Spráwiedliwy / ktorzy sa z obrzezánia / ći tylko pomocniki w Krolestwie Božym byli mnie ku poćießе.

12. Pozdrawuge wás Epaffras / kterýž gest z wás / služebnijk Krysta Gežijsse / kterýž pečuge wždycky o wás na Modlitbách / abysste zůstali dokonálij a plnij we wssý wůli Božij.

Pozdrawia was Epáfrás / ktory z was iest sługá Krysthusow / zawße hoiniac zá was w modlitwách / ábyśćie sie stali doskonałymi y zupełnymi w wßelákiey wołey Bożey.

13. Nebo swědectwj gemu wydáwám / že welikau peči ma o wás / y o ty kteřijž gsau w Laodycij / a kteřij w Hyerapoli.

Abomiemći mu świádcze / iż vprzeyma chuć ma przeć w. o wam / y tym ktorzy sa w Láodyceiey / y w Hierápolim.

14. Pozdrawuge wás Lukáss Lékař naymilegssý / a Demas.

Pozdrawia was Lukaß lekarz miły / y Demás.

15. Pozdrawtež Bratřij kteřijž gsau w Laodycij: y Nymffy / y tě kteráž w domě gegijm gest Cýrkwe.

Pozdrawiayćie bráćia ktora iest w Láodycyey / y Nymfasá / y Kośćioł ktory iest w domu iego.

ד

16 וּמָא דֵּאתְקַרְיַת אִגַּרְתָּא הָדָא לְוָתְכוּן עֲבֵדוּ דֵּאף בְּעִדְתָא דְּלַדִּיקָיֵא תֶּתְקְרֵא וְהָי דֵּאתְכַּתְבַת מֵן לַדִּיקָיֵא קְרַאוּהָ אַנְתּוּן׃

E poi che questa epistola sarà stata letta da voi, fate ch'ella sia letta ancor ne la chiesa de Laodicesi, è che ancor voi leggiate quella che viene da Laodicea.

17 וֵאמַרוּ לַאַרְכִיפּוֹס דֵּאוּדַהַר בְּתֶשְׁמֶשְׁתָּא הָי דְּקַבְּלֵת בְּמָרַן דְּתֶהְוֵא מְשַׁמְּלֵא לָהּ׃

E dite ad Archippo, Guarda l'amministratione che tu hai riceuuta nel Signore, accioche tu l'adempi.

18 שְׁלָמָא הָנָא בְּאִידָא דִּילִי דְּפַוְלוֹס הֲוַיְתּוּן עֵה עֲהָדִין לַאסוּרַי טַיְבוּתָא עַמְכוּן אַמִּין׃

La salutatione è di mano di Paulo. Ricordateui de miei legami. La gratia sia con voi. Amen.

ד

16 וְכַאֲשֶׁר נִקְרְאָה אִתְּכֶם הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת עֲשׂוּ אֲשֶׁר גַּם בַּעֲדַת לְאוֹדִיקְיָא תִּקָּרֵא וַאֲשֶׁר אֶל־לְאוֹדִיקְיָא הִיא גַּם בָּכֶם תִּקָּרֵא׃

Y quando esta carta fuere leyda entre vosotros, hazed que tambien sea leyda en la Iglesia de los Laodicenses: y la que es escripta de Laodicea que la leays tambien vosotros.

17 וְאִמְרוּ לְאַרְכִיפּוֹס רְאֵה אֶל־הַכְּהֻנָּה אֲשֶׁר קִבַּלְתָּהּ בַּיהוָה לְמַלֹּאתָהּ׃

Y dezid à Archippo, Mira que cumplas el ministerio que has recebido del Sennor.

18 שָׁלוֹם לָכֶם בְּיָדִי בְּיַד־פַּוְלוֹס זִכְרוּנִי אֵסוּרַי הַתְּחִנָּה עִמָּכֶם אָמֵן׃

Salud de mi mano, de Paulo, Acordaos de mis prisiones. La gracia (del Sennor nuestro sea) con vosotros, Amen.

δ.

16. Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολὴ, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.

Et quand ceste Epistre aura esté leuë entre vous, faites qu'elle soit aussi leuë en l'Eglise des Laodiciens, & que vous lisiez aussi celle qui est venue de Laodicee.

17. Καὶ εἴπατε ἀρχίππῳ, βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

Et dites à Archippe, Regarde l'administration que tu as receuë au Seigneur, afin que tu l'accomplisses.

18. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν· ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.

La Salutation de la propre main de moi Paul. Ayez souuenance de mes liens. Grace soit auec vous, Amen.

שַׁלְמַת אִגַּרְתָּא דַּלְוָת קוּלָסָיֵא דֵּאתְכַתְבַת מֵן רְהוּמָא׃

אֶל־קוֹלָסִים נִכְתְּבָה מֵרְהוֹמָה בְּטוּכִיקוֹס וְאוֹנֵיסִימוֹס

Πρὸς κολοσσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου.

CAP. IIII.

16. Et cum lecta fuerit apud vos epistola, facite ut & in Laodicensium ecclesia legatur: & eam quæ Laodicensium est, vos legatis.

And when this Epistle is read of you / cause that it be read in the Church of the Laodiceans also / and that ye likewise reade the Epistle written from Laodicea.

17. Et dicite Archippo, Vide ministerium quod accepisti in Domino, ut illud impleas.

And say to Archippus / Take heede to the ministerie / that thou hast receyued in the Lord / that thou fulfill it.

18. Salutatio mea manu Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Gratia (*Domini nostri Iesu Christi*) vobiscum, Amen.

The salutation by the hande of me Paul. Remember my bandes. Grace be with you / Amen.

Scripta ab urbe Roma, per Tychicum & Onesimum.

Das IIII. Capitel.

17. Vnd wenn die Epistel bey euch gelesen ist / so schaffet / daß sie auch in der Gemeine zu Laodicea gelesen werde / vnd daß jr die / an die von Laodicea leset.

Oc naar denne Epistel er læst hoss eder / da beskicker / at den bliffuer oc læst faar menigheden i Laodicea / oc at i læse den til dem aff Laodicea.

17. Vnd saget dem Archippo / sihe auff das Ampt / das du empfangen hast / in dem HERRN / daß du dasselbige außrichtest.

Oc siger til Archippum / Tag vare paa det Embede / som du haffuer anammet / i HERREN / at du vdretter det.

18. Mein gruß mit meiner Paulus hand. Gedencket meiner bande. Die gnade sey mit euch / Amen.

Min hilsen met min Pauli haand. Tencker paa mine Baand. Naade vere met eder alle / AMEN.

Geschrieben von Rom / durch Tychicum vnd Onesimum.

Kapitola IIII.

16. A když bude přečten v wás List tento / rozkažte ať y w Laodycenské Cýrkwi / čten gest / a ten kterýž gest k Laodycenským / wy také přečtěte

A gdy v was przeczytan bedźie ten list / stáraycie sie áby gi też przeczytano w kośćiele Láodyceńskim / a iżbyśćie wi tez przeczytáli ten kthory iest nápisán z Láodycyey.

17. A řcete Archyppowi / hleď služby kterauž gsy přiyal w PAnu / aby gi wyplnil.

A powiedźćie Archippowi / Pátrzay ábyś wypełnił vrząd kthoryś przyiał w Panie.

18. Pozdrawenij mau rukau Pawlowau. Pamatugte na mě wězenj. Milost (Pána nasseho Gežijsse Krysta /) budiž s námi / Amen.

Pozdrowienie reka moia Páwłowa / Pámietaycie zwiazánie moie. Láská niech bedźie z wámi / Amen.

Skonáwá se Episstola Swatého Pawla k Kolocenským.